47 ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2723 — ԿԻՐԱԿԻ — 1331 ՄԱՒՍԱՐԷՄ 26 — 1912 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 23 — 5 ՅՈՒՆՈՒԱՐ

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUME-I-EFKIAR
54, Grand' Rue de la S. Porte, 54
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒՄԻՆ ԱՄԷՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ս. ՊՈԼԻՍ ՊԱՏՊԱՐ ԱԼԻ ՀԱՍՏԱՏԻՔԻ, ԹԻՒ 54

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆՍ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԵՑ ՁԵՆ ՑՐՈՒԻՐ

Մանկական Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افکار ارمنیجه یومی غزته
صاحب امتیاز اوجانس فرید
اداره خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده نومرو ٥٤

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿ.	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՑՄԱ.
Պոլսոյ համար	80 Ղշ.	45	25 Ղշ.
Դաւառներու համար	80 »	45	25 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ., մէկէ աւելի դուրեալ ծանուցմանց համար
ՄԱՄՆԱՒՈՐ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ

10 ՓԱՐԱ — ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԹԱԼՈՑՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՏԱԳՆԱՊԱԼԻ ՎԻՃԱԿ ՄԸ

ԹՇՆԱՄՈՒԹԻՒՆՔ ՊԻՏԻ ՍԿՍԻ՞Ն

Էմիրնէն և Արշիպելագոսի կղզիները.— Ահա օրուան փուչերը Նոր Տարւոյ դրան առջեւ։

Երէկի հեռագիրները բնաւ յոյս չեն ներշնչեր խաղաղութեան։

Ուրբաթի սպասուած ժողովը տեղի ունեցեր է, բայց ապարդիւն վերջացեր է, դաշնակիցները բոլորովին մերժեր են Թուրքիոյ պայմանները, և Եգեան ծովու կղզիներուն և Էմիրնէի անպայման յանձնումը պահանջեր են Բշ. ի Ինիստրին համար։

Թուրքիոյ լիազօրներուն պէտք Ռէշիտ փաշա (ոչ կարեմքոյը արտասանեց, և ա՛յն վայրկեանէն սկսեալ, բոլոր հեռագիրներուն տուած լուրին համեմատ, իսկոյն խզուած պիտի հռչակուին բանակցութիւնները։

Այս է իրերու ներկայ վիճակէն հանուած հետեւանքը։

Բայց պատերազմը պիտի շարունակուի՞։

Զինադադարի պայմանագրին համեմատ եթէ բանակցութեանց խզում տեղի ունենայ, չորս օր պայմանաժամ կայ թշնամութիւնները վերսկսելու համար։

Ուրեմն ծնօտէն մինչեւ չրթունք բաւական անցք կայ դարձեալ։

Այս անցքը, ըստ երեւոյթին փոքր, բայց լայնքէն և երկայնքէն կը գրաւեն գայն Մեծ Տէրութիւնները։

Եւ ասոնք պիտի չթողուն որ թշնամութիւնք վերսկսին։ Ինչպէս որ բանակցութեանց խզումը կրնանք կատարեալ իրողութեան մը պէս ենթադրել, կատարեալ իրողութիւն մըն ալ կրնանք ենթադրել թէ՝ Պատերազմները պիտի չարձանին որ Եւրոպայի խաղաղութիւնը վրդովի։

Այո՛, Եւրոպայի խաղաղութի՛ւնը։

Որովհետեւ յայտնի է արդէն Աւստրիոյ և Ռուսիոյ վիճակը։ Յայտնի է թէ Ռուսիոյ պատերազմական նախարարը վիլնէլմ կայսեր մօտ գացած է կացութիւն մը պարզելու անոր։ Ինչ կրնայ ըլլալ այդ կացութիւնը, եթէ ոչ՝ սա՛ որ, եթէ Աւստրիա չառ առաջ երթայ Սերպիոյ դէմ իր նպատակաւոր դիտումներուն մէջ և զօրքերը պատի պէս հաստատ սահմանագլխին երկայնքը, Ռուսիա անկարող պիտի ըլլայ իր հանրային կարծիքին դէմ ելլելու և Աւստրիոյ վրայ չյարձակելու։

Բայց որովհետեւ ասիկա երկուքին միջեւ լմննալիք գործ մը չէ, և առաջին թնդանօթը, որ գոռայ Աւստրեւուս սահմանագլխին վրայ, կրնայ արձագանգել Ֆրանսայի և Գերմանիոյ վառօդաւանքներուն մէջ, աւստրեւուս ընդհարումի մը հետեւաբար եւրոպական ընդհանուր պատերազմի մը ոչ թէ ախտանիշն մի՛այն, այլ նաեւ ազդանշանը։

Ռուս պատերազմական նախարարը, իբրեւ Զարին կողմէ վերջին զիջում, Աւստրիոյ զինակցին կը յայտարարէ որ քիչ մը քաշէ Վիեննայի թելերը։

Կա՛յ նաև երկրորդ պատահականութիւն մը։ — Եթէ պատերազմը վերսկսի և, ինչպէս հաւանական նկատողներ կան, Թուրք բանակը յաջողութիւն մը ձեռք բերէ, ա՛յն պարագային ալ Ռուսիայէն կրկին կը վախցուի։ Ռուսիա պիտի չթողու, կ'ըսեն ռուս թերթերը, որ Պուլկարները զուրկ մնան իրենց ցարդ ձեռք բերած յաջողութիւններէն, ներշնչուելով միշտ սա՝ պալկան գաղափարէն թէ 1876-77 ի գործին կատարելութիւնն է որ ձեռք բերուեցաւ, ա՛յն գործին, որուն համար ռուսերը իրենց լաւագոյն արիւնը և խնայողութեանց առատութիւնը զոհեցին։

Անկարելի է որ Ռուսիա մինակ թողու Պալքանի մէջ Պուլկարիան։ Օտեսայի և Մոսկուայի, այսինքն գրեթէ համբէն Ռուսասանի մէջ ասիկա հաւատոյ դաւանութիւն է։

Ռուսիոյ գործօն գերը յայտնի է թէ ո՛ւրկէց պիտի սկսի, արեւելեան նահանգներու արշաւանքը անխուսափելի պիտի դառնայ։ Բայց հոս չի մնար գործը։ Ինչպէս մեր երկրորդ յօդուածին մէջ պիտի կարդացուի, ռուսական այդպիսի շարժում մը բոլորովին նոր դարձուածներու առջեւ պիտի դնէ եւրոպական աշխարհը։ Եւրոպական Թուրքիոյ խնդրէն զատ Ասիական Թուրքիոյ ալ խնդիր պիտի ծագի, Սուրիական խնդիր ալ պիտի ծագի, և այս ծագումներէն յայտնի են թէ ուրիշ ինչ՞ր պիտի բղխին։

Այս բոլոր պատահականութիւնները աչքի առջեւ ունենալով, առաջին տպաւորութիւնն ի՛ն է թէ մեծերը պիտի չթողուն որ կռիւը վերսկսի։ Ծնօտէն չրթունքը անցքը ասոր համար բաւական երկայն է։

Թուրքիա Էմիրնէն չի տար. ասիկա նոյնքան ստոյգ է, որքան ստոյգ է թէ Պուլկարիա առանց Էմիրնէի չի հաշտուիր։

Եւ պատերազմը անխուսափելի ըլլալէ դադրեցնելու համար կը մնան Մեծ Պետութիւնները։ Ասոնք ինչ պիտի ընեն։— Մէջտեղը պիտի գտնեն. բայց ի՞նչպէս կարելի է երկու ժխտականներէն հանուած հաստատական մը ընդունիլ տալ երկու կողմերէն իւրաքանչիւրին, որ միշտ պիտի ժխտէ։

Շատ հաւանաբար անոնց կը մնայ ուրիշ ճամբայ մը,—պատերազմիկները վախցնել իրենցմէ, պատերազմիկներէն ասոր կամ անոր առջեւ նոր դժուարութիւններու վտանգը ցցուել, մեր երկրորդ յօդուածին մէջ այս մասին ալ կարելի է գտնել «պացոյցը։ Վէրջը մէկտեղ պիտի ըսեն եղեր Թուրքիոյ որ, եթէ այս խնդիրը սա՛ ձեւով չմնայ, Հայաստանի խնդիր կ'ելլէ, Սուրիոյ խնդիր կ'ելլէ ևն.։ Միւս կողմէ Աւստրիա կը հասկցնէ Պուլկարիոյ թէ Ռումանիա վտանգ մըն է իր ետին։

Ասոնց մէջէն ի՞նչպէս պիտի ելլեն, շատ հաւանաբար պիտի դիմանք մէկ երկու օրէն։ Բայց կը թուի թէ պիտի ելլեն։

Այս տողերը գրուած պահուն Բ. Դրան մէջ արտասովոր նիստ կը դումարէ Նախարարաց Խորհուրդը, Բէշիտ փաշայէն վերջին հրահանգը տալու համար, որ ան ալ, իր խստութիւնն համեմատ, երէկ (շաբաթ) ժամը չորսին պիտի հաղորդէր դաշնակից պատուիրակներուն։

Ամէն պարագայի մէջ պէտք է գիտնալ թէ աշխարհի մէջ տեղի ունեցած քաղաքական մեծ փոփոխութեան համեմատաբար՝ այս մտահոգութիւնները դարձեալ քիչ են։

ԵՐ. Տ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԵՒ ՍՈՒՐԻԱՆ

ԻԲՐԵՒ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔ Կ'ՈՒԶԵՆ ԳՈՐԾԱԾԵԼ

ՎԻԵՆՆԱ, 30 Դեկտ.

Էմիրնէի համար վախցուած խզումը տակաւին չպատահեցաւ։ Նիստերուն վրայ պաշտօնական տեղեկութիւնները կը ցուցընեն թէ Թուրքերը կ'ուզեն չարունակել ձգձգումի իրենց ռազմագիտութիւնը։ Կը յայտարարեն միշտ թէ իրենց հրահանգները կատարեալ չեն, և թէ պարտաւոր են Կ. Պոլսոյ դիմել։ Պաշտօնական զեկոյցէն կը տեսնուի որ Թուրքիա դիտաւորութիւն ունի ուրիշ սահմաններուն վրայ զիջումներ ընելով Էմիրնէի ստացումը ապահովել։ Պալքանեան պետութեանց պատուիրակները այս պիտի դիտաւորութիւն մը չունին, հետեւաբար խորհրդակցութիւնները յետաձգուեցան։ Ասկէց կարելի է հետեւցնել թէ ո՛չ Թուրքիա և ոչ Պալքանեան պետութիւնք դիտաւորութիւն չունին պատերազմը վերսկսելու և սկսուած հաշտութեան բանակցութեանց թելերը կտրելու։ Բարեբախտաբար Բշ. ի Ժողովին նախագահն էր Մ. Տանէֆ, որուն դիւանագիտական ճարտարութիւնը մեծ դեր խաղաց դժուարին խնդիրները լուծելու, և որ իր գործունէութիւնը ցոյց տուած էր արդէն Զաթալճայի դիծերուն վրայ Թրքական բանակին մօտ։ Մասամբ իր ազդեցութեան պէտք է վերագրել որ վտանգաւոր բանակցութիւնները ծփուն վիճակի մէջ մնացին, և Էմիրնէի համար կասկածուած տագնապը մեղմացաւ։ Մ'բքան շատ որ կրկնուի պահանջումներու և հակապահանջներու, յետաձգումներու և նոր հրահանգներու խաղը, ա՛յնքան աւելի անհաւանական կը դառնայ ազէաքի քաղաքականութիւն մը, և ա՛յնքան աւելի կը նուազի սա՝ գաղափարը թէ Թուրքիա իր վերջին բանակը պիտի վտանգէ Էմիրնէն փրկելու համար։ Հաշտութեան բանակցութիւնները իրենց սովորական ճամբէն կ'երթան, և երբ հոս ու հոն գետինը քարուտ է և կաքաւ վտանգաւոր տառանումներու կ'ենթարկուի, ակէց իսկոյն պէտք չէ մակաբերել թէ կառապանը պիտի տապալի և անիւները պիտի խորտակուին։

Եւրոպա նոր տարին մէջ պիտի մտնէ ա՛ն գիտակցութեամբ թէ հաշտութեան յոյսերը զօրաքաշ են, և թէ հաւանաբար բազմապատիկ տատանումներէ վերջ Պալքանի մէջ կարելի պիտի ըլլայ հաստատել իրերու վերջնական կացութիւն մը։

Ռումանիոյ համար փոխարինութեանց հարցը այս պահուս կը մնայ վճռական ատիճանի մը վրայ։ Ռումանիոյ ներքին գործոց նախարարը Լոնտոն երթալու համար ճամբայ ելած է, և հոն Սըր Էտուարտ Կրէյի, Բարլի մէջ Մ. Բուանքառէի, և ի դարձին Վիեննա կոմս Պէրխթոլտի հետ բանակցութիւններ պիտի ունենայ։ Ռումանիա ամէն կերպով ապահովութիւն կը պահանջէ Մակեդոնիոյ իր ազգակիցներուն համար։ Ասկէց զատ կը պահանջէ սահմանագլխի կանոնաւորութիւն Տօբրուճայի մէջ, որուն սակայն ընդարձակութիւնը դեռ ճշդուած չէ։ Լոնտոնի նոր ընտիր ռումէն դեսպան Մ. Միչու վերջերս խորհրդակցեցաւ արդէն Մ. Տանէֆի հետ, և թերեւս Մ. Տանէֆ հոս ալ պիտի կարենայ գտնել բանաձեւ մը, որ արգիլէ կռիւը երկու Պալքանեան պետութեանց միջեւ։ Ռումէն մամուլը կը յայտարարէ թէ Պուլկարիա ո՛րքան երախտապարտ պէտք է ըլլայ Ռումանիոյ որ պատերազմին ծագումէն ի վեր հանդարտ կեցաւ և իր պահանջումները առաջ չը քշեց։ Ռումանիոյ պահանջումները ապահովաբար երբեակ Զինակցութեան Տէրութեանց աջակցութիւնը պիտի գտնեն։ Նոյնիսկ Ֆրանսայէն, Սէգլիայէն և Ռուսիայէն չի կարծուիր որ գործոն հակառակութիւն մը ցոյց արուի այդ Պետութեան փափաքին հանդէպ։

Ռուսիոյ և նաև Ֆրանսայի կողմէ յայտնի դիտաւորութիւն կայ Բ. Դրան վրայ տեսակ մը ճնշում բանեցնելու հետաւութեան բանակցութեանց առեն։ Ֆրանսա ունի իր ձեռքը Սուրիոյ խնդիրը, Ռուսիա եւս Հայկական խնդիրը և այս երկու խնդիրները իրրեւ միջոց պիտի գործածուին Բ. Դուռը բանակցութեանց մէջ դիջումի ստիպելու համար։ Աղէկ կ'ըլլայ որ այնքան հարուածուած և պարտուած կայսրութիւն մը հիմակ ա՛յս ատիճան նեղը չդրուի և գոնէ ասիական սահմաններուն մէջ նոր վրդովումներ առաջ չբերուին։

Մենց որ Աւստրիոյ և Սերպիոյ միջեւ տագնապը բոլորովին չվերջացաւ։

Ռումանիա դեռ պաշտօնապէս իր պահանջները չներկայացուց Պուլկարիոյ։ Բայց առկէց հետեւցնելու չէ թէ Ռումանիոյ պահանջները պիտի մերժէ Պուլկարիա, որովհետեւ կրնանք ըսել թէ Ռուսիա Ռումանիոյ փափաքները դոհացնել տալու կողմն է։ Հաստատուած է որ Մեծ Տէրութիւնք կ'աշխատին ազդել որ Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ բարեկամ յարաբերութիւնները պահպանուին։

Պուլկարիոյ մէջ իսկ ստիպողական պէտք կը զգացուի, որ այդ դրացիին հետ հին բարեկամութիւնը չխանգարուի, Ռումանիա Պուլկարիոյ կարգ մը պատուաւոր բարեկամական ծառայութիւններ մատուցած է, և Պուլկարները ա՛նքան ապերախտ չեն որ հակառակին սահմանագլխի ճշդումի։ Բայց նախ կ'ուզուի հասկնալ թէ Ռումանիա ի՞նչ կը պահանջէ։

Ներկայ պահը յարմար չէ հիշդ այդ պահանջումները ներկայացնելու։

Պուլկարիա միտքը դրած կ'երեւի կռիւը նորէն սկսելու։ Լոնտոնի բանակցութիւնները, կը դրեն, (Սոֆիայէն) անյուսալի են։ Եթէ Թուրքերը Էմիրնէի մասին տեղի չտան, բացարձակապէս որոշուած է որ թնդանօթները կրկին խօսին Զաթալճայի առջեւ։ Պուլկար պատուիրակ Մ. Տանէֆ այս մասին կատարեալ իրաւասութիւն ստացած է։ Կրնայ տակաւին քիչ մը պայմանաժամ տալ Թուրքերուն, բայց ուզած ատենը կրնայ խզել բանակցութիւնները։

Տակաւին միշտ յոյս կայ թէ Թուրքերը վերջին վայրկեանին խոհեմութեան պիտի դիմեն։ Իրենց շահը կը պահանջէ որ Պուլկարիոյ հետ տեւական բարեկամութիւն հաստատուի։

Հայաստան արդէն խլրտումի նշաններուն կուգայ, Ֆրանսայի մէջ Սուրիոյ վրայ կը խօսուի։ կարելի չէ գուշակել թէ ի՞նչ պիտի պատահի եթէ պատերազմը կըրկին բացուի։

(ՆԱԳԼ. ՖՐԱՑԻ ԲՐԷՍԼ)

ԳԱՐԱՏԱՂՅԻ ՄԻՐՔՕ ԻՇԽԱՆԻՆ ԿՐԱԿՈՏ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Գարատաղցի Միրքօ իշխանը իր հօրը՝ Նէրքօլա թագաւորին անուան տարեդարձին առթիւ արտասանած հետեւեալ կրակոտ բանախօսութիւնը կը հրատարակեն Վիեննայի թերթերը։— «Այս բաժակս կը բարձրացնեմ այս դիւցազն և հպարտ բանակին առողջութեան, երջանկութեան և յաջողութեան, ինչ-որ ս նաև անոր ապագային հրամանատար զօրավար Մարթինօվիչի, որ դիւցազնաբար վարեց իր բանակը։ Կեցցէ՛ մը ա՛յն Սերպ բանակին համար, որ սա՝ լերան և լիճերուն միւս կողմը հաւասարմաքար կը հսկէ իրրև պահակ։ Ողջո՛յն մը Պալքանեան բանակներուն, Պալքանեան դաշնակցութեան և Պալքանեան պետութեանց թագաւորներուն։ Ողջո՛յն մէն մի Սերպի, ո՛ւր որ ալ գտնուին։ Կեցցե՛ն նաև Գարատաղի թագաւորին նոր հպատակները, զորս մեր արշաւանքով շահեցանք։ Կ'ողջունե՛մ դաշտերը, արտերը, լեռները և գետերը, կ'ողջունե՛մ Սերպական ծովը։ (Իշխանը Ալէքսիոյի կողմը դառնալով)։ Ողջո՛յն նաև ձեզի, եղբայրնե՛ր Շումատինայի։ (Շքեղարի կողմը դառնալով)։ Ողջոյնս նաեւ մեր Շքեղարային։» Տենդոտ կեցցէներ ընդերացան այս կրակոտ բառերուն։ Միրքօ իշխան վերջացուց սա՝ աղաղակով «Կեցցէ՛ թագաւորը, կեցցե՛ն Գարատաղցիք։»

ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐՈՒՆ ԽՍՐՀՐԴԱՒՈՐ ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

ԴԷՊԻ ՊՈՒԼԻՍ

Պոլիսէն կը հեռագրեն Ֆրանսական թերթի մը.— Անցեալ երկուշաբթի իրիկուն, ժասնաւոր կառախումբ մը Պոլիս կը բերէր երեք խորհրդաւոր անձեր, որոնց մին, իր սրճայր մօրուքով և ճաղատ գլուխով, կը յիշեցնէր զօրավար Սավօֆը։ Անոր կ'ընկերանային որոշ տարիքով մարդ մը, սեղանաւոր Տալչէֆ և բոլորովին ածիլուած երիտասարդ մը։ Վերջինը չիւանագիտական ասպարէզի մարդ մըն էր որ իբր թիկնապահ կ'ընկերանար զօրավար Սավօֆին։

Սիրքէճիի կայարանը հասնելով, երեք անձնաւորութիւնները, չնշմարուելու համար բոլոր զգուշական միջոցները ձեռք առնելէ վերջ, ուղղուեցան դէպի Միրքէճիի նաւամատոյցը, ուր իրենց կ'ըսպասուէր շոգեմակոյկ մը։ Անոնք մտան շոգենաւ, որ անմիջապէս հեռացաւ և ուղղուեցաւ դէպի վերին Վոսփոր, երթալու համար Սարը—Եար։

Պուլկար պատուիրակները յաջորդ օրը կ'սպասուէին, այդ պատճառաւ վերոնշեալ ընդունող անձերը Սարբեար չգտնուելով Պուլկարները վերադարձաւ Պոլիս։ Զօրավար Սավօֆ գիշերը անցուց Բէրա-Բալատի մէջ առանց ինքզինքը յայտնելու և ոչ ոք կասկածեցաւ իր ներկայութենէն։

Յաջորդ օրը զօրավար Սավօֆ և իր ընկերները, մշտ ամենամեծ գաղտնապահութեամբ, այցելեցին Աւստրիոյ Դեսպան Մարքի Բալլավիչինին, յետոյ գնացին վարչապետին քով։ Տեսակցութիւնը երկու ժամէն աւելի տեւեց։

Այդ օրուան ընթացքին, Մարքի Բալլավիչի յաջորդական կերպով տեսակցեցաւ թէ Վարչապետին և թէ Արտաքին գործոց նախարարին հետ, և իրիկունը զօրավար Սավօֆ կրկին կ'երթար խորհրդակցելու Թեւֆիկ փաշայի հետ։ Այս տեսակցութիւնը, որուն կը մասնակցէր նաև Դարբիլէ էֆ. Նորատունկեան, տեւեց մինչև գիշերուան ժամը 10 ը։

Չորեքշաբթի առտու Սավօֆ նոր տեսակցութիւններ ունեցաւ Աւստրիոյ դեսպանին, յետոյ Վարչապետին և Արտաքին գործոց նախարարին հետ։

Ցիշտակելու արժանի մանրամասնութիւն.—մը Երբեակ համաձայնութեան դեսպանները Պուլկարներու ժամանումի

Յ Ի ԹՈՐՆ (6)

Մ'ԱՀՈՒՉԱՓ Մ'ԵՆԱՄԱՐՏ

Կ'սպասէր անայլայլ, հնազանդելով ստացած հրահանգներուն։ Իր ձախ բազուկին վրայ տպաւորուած բուռն ցնցումներ ընդհատուլ զգացուցին իրեն թէ իր շղթայակից ընկերը գետին տապալած է, թէ թերեւս ոտնակոխ եղած էր, Ջախջախուած, թէ կը փորձէր ամէն պարագայի մէջ ուղղահայեաց դիրքը առնել։ Այս ցնցումները անտանելի կըլլային, ապարանջանը իր միսը կը կտրէր։ բայց չէր կրնար ոչ իր ձայնը լսեցնել կապաղծին ոչ ալ արգիլել զայն շարժելէ. իր միակ մխիթարը եղաւ ուրեմն տակաւին անսպառ ըմբշկան ուժի մը և դիմադրող քաջութեան մը ջնորհիւ, կանգուն մնալ, հանդուրժել իր ցաւին համբերութեամբ և սպասել։

Եւ օգնութիւնը եկա՞ւ։

Զգաց որ զինքը կը բռնեն ուսերէն երկու ամուր, հզօր, հաստ ձեռքեր։ Ցած այլ որոշ ձայն մը յօդաւորեց իր անունը։ յետոյ մրմնջեց.

— Բաշէ՛ շղթային վրայ բոլոր ուժովդ, կենաց մահու խնդիր է։ Լա՛ւ։

Գուշակեց որ մէկը կը կենար իրեն մօտ, հարուած մը իջեցնելու պատրաստ։ Մեռաղական աղմուկ մը լսուեցաւ՝ ընդհանուր չփոթութեան մէջ խեղդուած. բայց ինքը յայտնապէս ոգոշած էր վերէն ինկող, չչելով իրեն և իր ոտքերուն տակը ինկող յանցապարտին միջեւ խոյացող բանի մը անցքը, և յանկարծ շղթային պրկումը կը դադրէր։

Քիչ մնաց պիտի իյնար ետեւէն, այնքան բուռն եղաւ ձգտումը. բայց զինքը ուսերէն բռնող երկու զօրաւոր ձեռքերը կանգուն պահեցին զայն. որովհետեւ այս շարժումը նախատեսուած էր։

— Բացարձակապէս անշարժ մնացիր, մրմնջեց մեւնոյն ձայնը իր ականջին։

Արագ և ճարտար ձեռքեր (քանի մը զոյգ գործի վրայ էին) սկսան գլուխը շոկել, հագուցնել զայն, կերպարանափոխ ընել մութին մէջ։ Ոմանք կը շշաբիէին ճակատը, դէմքը. ուրիշներ գլխուն վրայ կը դնէին կեղծամ մը. զգաց որ մօրուք մը ճշդիւ յարմարցուած էր իր ականջներուն շուրջը։ Միւնոյն ատեն ուրիշ զոյգ մը ձեռք իր թեւերը կը մացնէին երկայն վերարկուի մը մէջ, և բռնելով դատակը ուրկէց տակաւին կը կախուէին քանի մը շղթայի կտորուանքներ, կը խոթէին զայն լայն ձեռնոցի մը մէջ։ Միւնոյն ատեն կակուղ թաւիշէ գլխարկ մը գլխուն վրայ կը դրուէր, և արմուկներուն տակէն բռնուելով կը զգար ետ քաշուիլը մութին մէջ արագ և անդիմադրելի ուժով մը։ Երկու անդամ ինք և միւսները զարնուեցան անորոշ և մռնչող կերպարանքներու դէմ։ Բայց զինքը առաջնորդողները կարծես պատրաստ էին ամէն ճիգի, ամէն խոչընդոտ տապալելու կարող։ Ճանուրդին, չփոթութեան, ապականեալ հոտին մէջէն յաղթական անցնելով, Արթը յանկարծ զգաց մաքուր օդի մը շունչը իր դէմքին վրայ, խաւարը կը տեւէր տակաւին, բայց ժիորը երթալով կը ակարանար։

— Ոտքդ վեր առ, կ'ըսէր ձայն մը։

Իրեն ըսուածին պէս ըրաւ, գարշապարին տակ զգաց պատուանդանի մը տախտակները։

— Վեր ցատկէ՛։ Ներս մտիր։

Հնազանդեցաւ, ինքզինքը գտաւ կանգնած աթոռի մը վրայ։

Մէկը ցատկեց իր ետեւէն կառքին մէջ և մղմղ ու ամուր ձեռք մը համրանի մը տուաւ անշարժ մնալու։ Շչուկ մը, չրշիւն մը, և օթօմոբիլը սկսաւ քալել։

— Ցենարանին կլիմնէ, ազէկ մը թաղուէ, Արթը, և կարելի եղածին չափ բնական դիրք մը պահէ։ Ամէն բան կախում ունի այս առաջին վայրկեաններէն, մրմնջեց կնոջական մեղմ ձայն մը։

Ապշած, քիչ մը խելայեղ, բայց խոբապէս յանհունա երջանիկ, աչքերը գոցեց և քանի մը վայրկեան կառքը թաւալեցաւ չափաւոր, յաւ դնացքով մը։ Երբ վերջապէս համարձակեցաւ արտեւանունքը կէս մը բանալ, ինքզինքը նստած տեսաւ գոց օթօմոբիլի մը մէջ, որ հակառակ ուղղութեամբ կ'անցնէր այն ճամբէն ուրկէց հազիւ կէս ժամ առաջ կ'անցնէր երկու կողմը ձիաւոր պահակներով և իր տխուր ընկերներովը չշրջապատուած...։

Խաւարը, ծծումբի անտանելի հոտը աներեւոյթ եղած էին։ Իրեն մօտ նստած էր Տիկին Մօրանթ, գեղանի և սքանչելի իր ամառնային թարմ տարազին մէջ։ Մի՞ւրիէլը չէր, այլ անոր քոյրը։ բայց Դրախտի ի՞նչ տեսիլ Դժոխքէն եկաք ուրկեց դուրս կ'ելլէր։ Ցուզումը այնքան զօրաւոր եղաւ որ գրեթէ զգացումը վերցուց իրմէ։

Լիւսի, թոթովից ձայնով մը որ կարծես անդունդին խորէն կուգար, զոր ինքն իսկ չէր ճանչնար։

— Լռութի՛ւն... դեռ մի՛ խօսիր... քանի մը վայրկեանէն... բայց հաւատ ես, խեղճ բարեկամ, և ո՞վ կրնայ զարմանալ։ Ա՛ռ ասիկա։

Ճամբորդութեան նրուակի մը արծաթեայ ծորակը իր չրթունքներուն տարուեցաւ։ Խմեց հոս։ Ցաք, կազդուրիչ հեղուկ մը հոսեցաւ իր կոկորդին մէջ, վազեց երակներուն մէջ։ Զգաց չնչերակներուն բաբախումը, եռանդին վերածնիլը։ Պայթումէն ի վեր իր ականջներուն հնչելէ չդադրող դոռումը կեցաւ. տեսութիւնը մթագնող մշուշը փարատեցաւ։

— Ասիկա օղի և ջուր է միայն, ըսաւ մանկամարդուհին որ անձկանքով կը դիտեր զինքը։ Բայց ինձի կը թուի թէ քիչ մը կազդուրուեցար։ կարծեմ թէ կրնամ խօսիլ։

— Խօսէ՛, ըսաւ Արթը ուժգնօրէն. ինքզինքս զօրացած կ'զգամ, կ'երդնում քեզի։

— Սիրելի, սիրելի բարեկամ, ըսաւ քիչ մը սարսափած, նախ ճիմին պէ՞ պիտի կրկնեմ քեզի. ոչ մէկ բառ, ոչ մէկ նշան, ոչ մէկ ձայնի պայթում որ կարենայ ուշադրութիւն հրաւիրել։ Տակաւին՝ քեզ անվնաս տեսնելու վիճակին մէջ չենք։ Ապահովութիւնդ, ապատութիւնդ եթէ ոչ կեանքդ կոխում ունին խոհեմութենէդ։ Լաւ է որ պատրաստուիս ինչ ինչ անակնկալներու...

Կինը դէպ առաջ ծռելով, վերցուց դիմացի բարձիկներէն մին, ձեռքը հայելի մը առաւ և դրաւ Արթրի դէմքին առջեւ։ Արթրը ցնցուեցաւ ուժգնօրէն, դժուարաւ դսպեց բուռն բացականչութիւն մը։ Կերպէ՞ր։ Իր գլխուն շուրջ քիչ առաջ պարզուող չփոթութեան տեղատարմին մէկ նոր երեւո՞յթն էր այս։

Փոխանակ մատաղ և գեղեցիկ մանչուն զոր երէկ տակաւին տեսած էր իր սակաւառակին փայլուն անդէն ցոլացած, յաղթականօրէն մատաղ և գեղեցիկ, ինչ որ ալ կարենար մատնել այդ մասին, և հանկարակ կրած աղէաքին, հիմա իր առջեւ կը տեսնէր ծերուկ մը. և միայն ակնոցը, արծաթագոյն մազերը, ներքակ մօրուքը, ոտքէնկօթը, կրօնաւորի լայն գլխարկը չէին որ ծերուկ կղերականի այս դիմագծութիւնը կը յարդարէին իրենն։ Անմիանալի արուեստով մը որ կախարդութեան կը մօտենար, տրուեստագէտ մը կրցած էր մութին մէջ իր դէմքին վրայ փակցնել կա՛մ խորշոմաւոր դիմակ մը կամ ճարպար կաղապար մը՝ որ բացարձակապէս ցնորքի տպաւորութիւն կ'ընէր...։ Արթրը չէր կրնար զատել աչքերը այս դէմքէն որ իրենն էր, և չէր նմաներ իրեն։ Եւ իր զարմանքը աւելի կը չափանը՝ տակաւ առ տակաւ անոր վրայ գտնելով դիմագծութիւն մը որ իրեն անծանօթ չէր թուեր։

(Շարունակելի)

մասին լուր առին միայն տեսակցութիւնները կատարուելէն և ամէն ինչ կարգադրուելէն վերջ։ Անոնք իրենց զարմանքը արտայայտեցին այս խաղին համար, զոր Պուլկարիա ուզեց խաղալ Թուրքիոյ հետ իր դաշնակիցներուն և երբեակ հաձայնութեան կանակին եռանք։

Ինձի կ'ապահովցնեն թէ Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ միջև կայացուած այս գաղտնի համաձայնութեան գլխաւոր կէտերը կը դառնային Սելանիկի սեփականութեան խնդրոյն չուրջ։

Պուլկարները հաւանութիւն կը յայտնեն Սելանիկի ինքնավարութեան, որպէսզի Յոյները դուրս հանել տան հոնկէց։ Մէկ տարիէն, Պուլկարները պիտի փոխանցեն այդ քաղաքին, Թուրքիա ասոր կը հաւանի պայմանաւ որ Պուլկարները Լիմիրնէն թողուն իրեն։

ԵՐԷ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ՎԵՐՍԿԻՍ Ի՞ՆՉ ՊԻՏԻ ԸՆԵՆ ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐԸ

ՅԱՐՁԱԿՈՂԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ ՄԸ

Պուլկար երկրորդ զօրաբաժինը կը գտնուի Տէտէ Աղաճի մէջ, ուժեղացած Սելանիկէն ծովու ճամբով հասած Ղրդ զօրաբաժնի զինուորներով։ Հեպէն բանակը Պէչիքայի ծովախորշը, ցամաք դինուոր պիտի հանէ, Պուլկարները հիւսիսէն, Յոյները հարաւէն, երկուքը միւնոյն ժամանակ պիտի զարնեն Կէլիպոլուի և Տարտանէլի ամրութիւնները կռնակէն.'... Եւ այն ժամանակ, Մարմարա առանց դժուարութեան պիտի բացուի հեպէն նաւատորմիղին առջև։ Որքան ալ համեստ ըլլայ այս վերջինը, իր չորս զրահի հիրասի թիփով զրահաւորներով, իր թորփիլանաւերով և յաձանաւերով, այնու ամենայնիւ գերակշիռ նաւատորմի մը տպաւորութիւնը կը թողու։

Այս գործակցութեամբ, պուլկար կամ հելլէն օդանակ զօրքերով, Պուլկարները կը յուսան թէ անհերքելի կերպով առաւելութիւնը իրենց կողմը պիտի ըլլայ երբ կռիւը շարունակուի։ Այն ատեն ուելի գէշ պայմաններով հարկ պիտի ըլլայ բանակցիլ, որովհետև դաշնակից բանակներուն մէկ մասը Ասիական ցամաքին վրայ պիտի գտնուի։

Բայց ալ ուելի ծանր պարագայ մը կայ։ Երկարաձգումը Եւրոպական պատերազմ առաջ պիտի բերէ։ Աւստրիա հակառակ իր խաղաղասէր հաւատաստմներուն, Ծրանց Եղբի կայսեր խիստ իրական ջանքերուն, ուղղակի պատերազմի կը դիմէ։ Բաւական է Վիէննայի մէջէն անցնիլ այս կէտը հասկնալու համար։

Ոչ մէկը չէ կարող այժմէն ըսել թէ կրնայ մինչեւ իսկ շաբաթ մը անցնիլ առանց թնդանօթը իր ձայնը լսեցնելու երբէն, աշխարհի մէջ, և ահա ասոր համար իւրաքանչիւր ոք այսօր կը հետեւի Լոնտոնի մէջ, ոչ թէ Պալքանեան պատուիրակներու ժողովին, այլ ուելի դեսպաններուն զուգահեռական խոնակցութեանց։

Պուլկարները այժմէն փոխած են Էտիրնէի անունը, իրենց բարբառով անուանելով զայն Օռրին։ Էտիրնէն պաշարող այժերէն դուրս, Պուլկարները ունին ամբողջ ինը զօրաբաժին, որոնց մէջ բնաւ պակաս տեղ չէ մնացած, որովհետեւ նորագիր զինուորներով լեցուած են այս անգամին բազմութիւնը, սաստիկ խանդավառ կռուելու, ընաքանի մը պէտք չունի. ամուսան մը վիճադարը նոր ի նորոյ չենած է բանակը։ Բայց նոյ. 17-18-19ին Զաթալճայի առջև Պուլկարներուն կրած սաստիկ նեղութիւնները հին գործողութիւնները չեն կրնար հնարաւոր դարձնել։ Ամէն համամաութիւն պահելով, Թուրքերն ալ յառաջդիմութիւններ բրած ըլլալու են և Պուլկարները դիւրաւ չպիտի կրնան խորտակել Զաթալճայի առջև տեղուած զինուորական պաները։ Այս է պատճառը որ Պուլկարները բանակցութեան մէջ մինչեւ վերջին կէտը հանիլ կ'ուզեն։

Դիտելի է Պուլկար բանակին մէջ նորագիր զինուորներուն աննկարագրելի եռանդը։ Ասոնք անորոշ, տարաամ զանգուածներ չեն, արդի կռիւներուն կնճռոտ մեքենականութեան տեղեակ են ամէն կերպով։ Սեպտեմբերէն ի վեր դրօշակի տակ կանչուած, մանրակրկիտ մարզանքի ենթարկուած, ինչ որ պիտի կասարելագործուի տակաւին չփման մէջ գտնուելով հին զինուորներուն հետ, որոնց մէջ խառնուած են, այս վերջինները բուն հաւատարելու եռանդով կը տոչորին։ Տեսայ այս երիտասարդներուն Մուսթաֆա-Փաշա գալը երկաթուղիով, հեղեղման անձրեւի մը տակ, անոնց անտրտունջ քալելը տիզմի ովկէանոսներու մէջէն։ Ճիշտ նոյն կերպարանքն ունէին պատերազմին սկիզբը Սոֆիայէն ասմանագլուխ վազող զինուորները։

ԱՆՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ ՊԱՐԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

«Թայմսի» Շիրազի թղթակիցը կը գրէ թէ ժամանակը եկած է որ Պարսկաստանի գործը միանգամ ընդ միշտ կարգադրուի։ Երկրին մէջ ոչ կարգ մնացած է ոչ կանոն։ Կառավարութիւնը բնաւ ազդեցութիւն չունի, մաւզէրներով վինչէսթրներով զինուած մարդիկ լեցուն են քաղաքները, գիւղերը, ճամբաները, պաշարները, ամէն մարդ զէնք գնելով կը զբաղի, ոչ ոք ապահով է իր մասին։ Պարսկաստանի մէջ գտնուած դէնքերը կը բաւեն ամբողջ ռերունդ մը խռովութեան մէջ պահելու համար այս երկիրը։ Ոչ ոք կը պատժուի իր չարագործութիւններուն համար։ Վերջապէս ամէն մարդ հոս ինչ ըլլալը չի գիտեր։

ՍՈՂՈՄՈՆԻ ՎՃԻՌԸ ՍԿԻՒՊԻ ՄԷՋ

«Բէլ Մէլ Կազէթի Սկիւպի թղթակիցը դէպք մը կը պատմէ, որ հեռուէ հեռու կը յիշեցնէ Սողոմոնի վճիռը։ Սկիւպի նորընծաները սերպ դատաւորին ներկայացան Թրքական տարազով կէն մը, չորս տարեկան տղայ մը հետը, բայց Սերպերէն կը խօսէր։ Ասոնք հարուստ առնտուտ պետի մը հարեմէն փախած էին։ Կինը յայտնաբարեց թէ ինք քրիստոնեայ էր, ազգաւ սերպ, բայց առեւանգուելով բրոնի իսլամացուցած էին զինքը։ Դատաւորը առաջին անգամ վարանեցաւ. վաւերացնելու կնոջ մը դասալքութիւնը իր տունէն, բայց հրամայեց որ իր տունը վերադառնայ։ Սակայն տղան ինչ պէտք էր ընել, սերպ իշխանութիւնք փափաքելով ցոյց տալ թէ անխարդ ամէն դատանութիւն կը յարգեն, առաջին անգամ մտադրեցին տղան իր հօրը զրկել, քանի մը Սերպերու հետ։ Մայրը յայտնաբարեց թէ ինք իր զաւակը գաղտնի կերպով Քրիստոնէական կրօնին մէջ մեծցնելու է, և նոյնիսկ դատաւորին առջև անոր կարդալ տուաւ Քրիստոնէական աղօթքներ։ Բայց դատաւորը դարձեալ կը վարանէր։ Այն ատեն բարեղէպ մտածումով մը ներկաներէն մէն հարցուց տղուն թէ ազգաւ ինչ է։ Ցանկացած պատասխանեց տղան։— «Սերպ եմ, երբ հայրս քովս չէ։» Այս պատասխանը զօրէն կարդարեց, և մայրը շահեցաւ իր զաւակը։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Անցեալները գրած էինք թէ Սէյտ Էմիր Ալի Մանչէսթր Կարտիրնի մէջ գրած էր որ Անգլիա պէտք է արգիլէ Ռուսիոյ յառաջխաղացումը Աստուծոյի մէջ, ուր անոր տիրապետութիւնը կրնար վտանգ մը ըլլալ Հնդկաստանի դէմ։

«Նիր Իսթի» վերջին թիւին մէջ Հ. Զաւհանեան ստորագրութեամբ Դեկտ. 20 թուակիր հետեւեալ գրութիւնը կը կարդանք.— «Տէր խմբագիր, չենք կրնար հասկնալ որ ինչո՞ Սէյտ Էմիր Ալի դէպի Ասիա Ռուսիոյ յառաջխաղացութեան հարցին հետ Հայաստան ալ կը խառնէ։

Իրաւամբ Անգլիոյ մէջ կ'ենթադրուի թէ Անատոլուի վրայ Ռուսական ազդեցութեան ընդարձակումը ցաւալի պիտի ըլլայ, բայց պարտաւոր ենք այս խնդիրը նկատի առնել մարդասիրական տեսակէտով մը, նոյնիսկ ենթադրելով որ այդ պետի յառաջխաղացումը պարտականութիւն մըն է կատարել իր չահ քաղաքակրթութեան։

Ակներև է թէ Մեծն Բրիտանիա չի կրնար բնաւ ունենալ Հայաստանի մէջ միեւնոյն ազդեցութիւնը Ռուսիա չափ։ Երկու երկիրները սահմանակից ըլլալով, դժուար է Ռուսիայէն աւելի լաւագոյն բնական առաւելութիւններ ունեցող մէկը գտնել, Հայերուն տալու համար այն աջակցութիւնը՝ զոր կը պահանջեն, և որուն մեծապէս պէտք ունին։

Ցաւալի է թէ Մեծն Բրիտանիա ի վիճակի չըլլալով Հայերուն պաշտպանութիւն ընծայելու, անոնց դասը թողուած է Ռուսիոյ ձեռքին մէջ, և ինչ հակասութիւն ալ որ գտնուի Հայաստանի Ռուսական գրաւման դէմ, կացութեան իրողութիւնները պէտք է անկեղծ մտքով աչքի առջև բերել։

Գալով այն խնդրոյն թէ Հայերը խաղաներու տիրապետութեան տակ աւելի երջանիկ, կամ աւելի՞ ազատ պիտի ըլլան, պատասխանը ճիշդ Սէյիրի ենթադրել տուածին հակառակն է։ Հայերը Ռուսիոյ ներքև ինչքի և անձի կառարեալ ապահովութիւն կը վայելեն, քան մը որ Թուրքիոյ կողմէ զգացուած է իրենց։ Ոճրագործութիւն է հակառակիլ ազգի մը ազատութեան դէմ, որ, անգամ մը հարատաեւարութեան խարը իր վրայէն վերցուցածի պէս դէպի բարօրութեան պիտի յառաջանայ ստուգիւով և խոյանքով։ Ո՛չ փաստ կայ ոչ իրաւունք, արգիլելու ռուսական գործունէութիւնը Հայաստանի մէջ, մինչև որ անկէց լաւագոյնը չգտնուի։ Մեր սկզբունքը պէտք է ըլլայ արդարութիւնը, ոչ թէ նախանձը։

ԹՈՒՐՔԵՐՆ ՈՒ ՀԱՅԵՐԸ

Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԷ ՀԻՒՍԷՅՆԻ ՃԱՀԻՏ ՊԷՑ

Պարզապէս իրրեւ հետաքրքրական գրուած մը միայն կը թարգմանենք Հիւսէյնի Ճահիտի այս յօդուածը։ Որո՞ն հաւատանք, Կ. Պոլսոյ մէջ գտնուող և մեծ մեծ յարդող Հիւսէյնի Ճահիտի՞, թէ Կ. Պոլսէն դուրս գտնուող Հիւսէյնի Ճահիտն, ա՛ն Ճահիտն, որ հոս իր «Թանինին» մէջ Պապանզատ Հագգրին հետ ոչ միայն Հայկական նահանգներուն, այլ ո և է լուրջ բարեկարգութեան մը խօսքը անգամ չէր ըներ, լոկ իր ազգայնամոլ ձգտումներուն ուզելով զոհել երկիրը։ Այսպէս վարուեցաւ Աստանայի ատեն, այսպէս վարուեցաւ իսալեթիւրք պատերազմին սկիզբները, այսպէս վարուեցաւ Պալքանեան դժբախտ պատերազմէն առաջ, զոռալով ու գոռալ տալով թէ «մենք բարեկարգութիւն չենք ուզեր... են. են.»։ Կարդանք իր գրածը իրրեւ հետաքրքրութիւն մը, Վիէննայէն եկած.— «Ներկայ պատերազմի ազէնէն մեր քաղելիք օգուտն այն պիտի ըլլայ որ մինչեւ հիմա գործածած սխալներէն օգտուելով, նոր ազէաններու մէջ չմինանք, բայց ես Պոլսոյ թերթերը կարդալով, կը տեսնեմ որ այս արդիւնքը յառաջ բերելու ո և է նշան չկայ, հին մտածումներ իրենց բոլոր ուժգնութեամբ կը տիրեն։ «Փիֆտան» անցեալ օր խօսելով Թուրքերու և Հայերու յարաբերութեան վերայ, դաան լեզուով կը գանգատէր որ Հայերը Թուրքիոյ մէջ բարւոք վարչութեանւաթանութեանց արժանանալու համարկըշարունակեն երապայիմէնեանարկներ ընել։ Այս գանգատին պատճառը իր բոլոր կարեւորութեամբ և լրջութեամբ մէջտեղն է և հետեւաբար «Ինֆֆամ» իրաւունք ունի զգածուելու։ Սակայն իր դասը կը կորսնցնէ և կ'անիրաւէ, երբ մի միայն այս տպաւորութեան ներքեւ կը մտածէ, առանց աւելի վեր տեսակէտի մը բարձրանալու։ Զորս տարիէ ի վեր մեր գործած սխալներէն մէկն ալ այս էր. սկզբունքի տեսակէտով մեր իրաւունք ունեցած խնդիրներուն վրայ աւելի բարձրէն չնայեցանք, վայրկեանին ազատութեանը ներքեւ մնացինք, սակայն երկիրը օգտակար կերպով վարելու համար, պէտք է հեռու մնալ ամէն տպաւորութիւններէ ո իրրեւ կառավարական մարդ՝ գործերը հեռուէն և բարձրէն պէտք էր դասել։»

Մեր երկրին մէջ ապրող տարբեր կան. որոնց հայրենիքը եղաւ Թուրքիա և զիրենք գերութենէն էֆէնտիութեան բարձրացուց, հետեւաբար անոնց կողմէ ալ մեզի հանդէպ անխախտ սէր և հաւատարմութիւն, և այս երկրին մեղի չափ անձնուիրութիւն կ'սպասուէր, սակայն զորձին մէջ հոգեբանական իրողութիւններ կ'ուզային խառնուիլ և այս տրամաբանութիւնը իր ոյժը կ'կորսնցնէր։ դարերէ ի վեր արմատացած զգացումներ, հակառակութիւններ, ցրտութիւններ, անապահովութիւններ քանի մը մոգական բառերով անհետացնել, և այդ տարբերը մեզի հետ բաղդատութեան դնել կարելի չէր հետեւաբար պէտք էինք լռել, պէտք էինք չտեսնել և մոգական բառերու ազդեցութենէն սպասուած արդիւնքը՝ ժամանակին պէտք էր թողէինք։ Դուցէ արտաքին թելագրութիւններ մեր մէջ բնաւ փոխադարձ վստահութիւն մը չպիտի հաստատէին, բայց հարկ չկայ բնաւ Հայոց հանդէպ այսօր նոր օսմալի մը մէջ իյնալու, որովհետեւ Հայերն իրենց ակնարկը սահմանադրութեան անդին գտնուող եղբայր կառավարութեան մը չեն յառած և չեն կրնար յառիլ, ու տնուցանել Օսմ. կառավարութենէն դուրս և այս կառավարութեան վնասաբեր զգացում մը։ Երիտասարդ ազգերն ու երիտասարդութեան մէջ Հայերն ու Թուրքերը բաժնեկից են և մեր մէջ հիմնական անհակացողութեան ոչ և է պատճառ չկայ, հետեւաբար երեւութական պարագաները թունաւոր խընդիրներու կարգը դասել՝ պիտի նշանակէ մեր մէջ նոր առեղութիւն մը յառաջ բերել, զի ասիկա կնշանակէ կրկնութիւնը հին սխալներուն, որոնց երկիրը չի կրնար այլեւս հանդուրժել։

«Հայերը Արեւելեան Անատոլուի բարեկարգման և անոր եւրոպական մեծ տերութեանց կողմէ երաշխաւորուելուն կը բաղձան եղեր։ Ասիկա մեզ կ'զրգռէ, և կ'ըսենք թէ բարենորոգման մենք ալ կը բաղձանք, բայց դէպի բարենորոգում տանող ճամբան ոչ թէ Լոնտոնէն, այլ Բ. Դռնէն է։ Գեղեցիկ լաֆ», բայց լոկ լաֆ։ Մենք 4-5 տարիէ ի վեր այսպիսի գեղեցիկ «լաֆ»երէ չառ խաբուեցանք։ Երեւակայութեամբ և տեսական հաշիւներով մաքերնիս գրաւուած, մեր աչքին առջև դնուած ճշմարտութիւնը չըտեսանք. բարենորոգման ճամբան Բ. Դռնէն կ'անցնի եղեր. հիշդ է. բայց խեղճ Հայերը դառն փորձով տեսան որ ոչ միայն Բ. Դռնէն, այլ և Երեսփոխանական ժողովէն անցնող բարենորոգման ճամբան ալ անել է, ու ասիկա ազէկ մը հասկնալէ վերջն է որ աչքերնին սկսան յառել ամէն կողմ փրկութեան ճամբայ մը գտնելու համար իրենց։ Ամէն քան պէտք չէ տեսնել միմիայն միակողմանի։

«Անոր ճշմարտութիւնը ըմբռնելու համար, տեսակէտը պէտք է փոխել։ Օտարականի մը հետ տեսակցելուս առթիւ ըսած էի. «Աւելի նոխամտծած կը հեմարիմ երկրի մէջ բանակցութիւն, քան թէ Եւրոպայի ճնշմամբ ի գործ դրուելիք բարենորոգումը»։ բայց որովհետև ես այսպէս կ'զգամ ու կը խորհիմ, Հայէն ալ միեւնոյնը սպասելու ինչ իրաւունք ունիմ։

«Հին Վարչութիւնը ի՞նչ առաւ Հայուն. հուր, սուր և «սօփա». ապացուցանելու համար որ նոր Վարչութիւնն ալ այս հին աւանդութիւնը չէ փոխած՝ բաւական է յիշել միայն Ատանայի դէպքը։

«Հայերը պատճառ եղեր են, Հայերը յանցաւոր են եղեր, ասիկա պահ մը ընդունինք առանց քննութեան, բայց յանցաւորը քանի՞ հոգի էր, ու քանի՞ հոգի պատժուեցաւ։

Ցեռոյ, օր մը եկաւ որ այս տերութիւնը ցնցուելու սկսաւ, անագին Ռումելիի գրաւուեցաւ, Օսմանեան կայսրութեան ամենէն փայլուն գոհարը եղող Ալպանիան, Իսմայիլ Քէմալ պէյի ձեռքով Օսմանեան դրօշակը վար առնելով տեղը Ալպանական դրօշը բարձրացուց։ Ալպանական առաջնայ կառավարութեան նախագահ Իսմայիլ Քէմալ պէյ՝ Ալպանիոյ նոյն իսկ ձեւական կերպով Թուրքիոյ գերիշխանութեան ներքև գտնուիլը այդ երկրին ապագայ յառաջդիմութեան արգելք նկատեց և բացարձակ անկախութեան կոչը գնաց։

«Պոլսոյ բոլոր թերթերուն մէջ առարկութեան և դժգոհութեան բառ մը չկայ ասոր դէմ ու երբ Հայերը—որոնք զրկանքներու ու հարստահարութեանց ներքև ապրած են, առանց առարկայ ըլլալու այն ցնորքներուն և արտօնութիւններուն, որոնց արժանացած են Ալպանացիները իրրեւ այս երկրին երես առած զաւակները—իրենց կեանքին, ինչքին ու պատուոյն պահպանութիւնը կը խնդրեն, այս պարագան պոռոտաքներու փոթորիկ մը յառաջ կը բերէ։ Անգամ մը ինքզինքնիս Հայոց տեղը դնելով, անոնց աչքովը, անոնց զգացումովը դիտենք իրերը, և անկէ վերջ ըսենք ըսելիքնիս։ Եթէ ասկէ վերջ այս երկիրը ազատելու համար անկեղծ կերպով պիտի աշխատինք, նախ և առաջ այս նեղմիտ նկատումները մէկ կողմ դնենք։ Ամէն տեսակէտի իրաւունքը ճանչնանք և մեր մտածումներն անպատճառ իրր ճշմարտութիւն չճանչնալով, քիչ մըն ալ շուրջերնիս նայինք։ Իրար աչէկ հանկնալով, երկրին այլ եւ այլ տարբերուն մէջ եղբայրական կապ հաստատենք, ապա թէ ոչ՝ չիք փրկութիւն»

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆԵՐ

ԽԶՈՒՄԸ ՄՕՏ

ՈՒՐԲԱԹ ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Լոնտոն 3 Յունվ.— Այսօր որոշուած ժամանակէն երկու ժամ վերջ նիստ դումարեցաւ բուն իսկ Թուրք պատուիրակներուն պահանջումին վրայ, որոնք վերջին վայրկեանին միայն սացեր էին իրենց հրահանգները։

Թուրք լիազօրները Էտիրնէի վիլայէթին համար հետեւեալ սահմանադրումը կ'առաջարկեն։

Սամանադլիի գիծը պիտի երթայ հին սահմանադլիի երկայնքով, մինչեւ Արտա և հետեւելով գետին ընթացքին պիտի հասնի մինչեւ Սէօյիւտլիւ—Զայի գետաբերանը, կիսմիլլէինան արեւելք թողելով սահմանին գիծը պիտի վերջանայ մինչեւ Պորու—Կէօլի լճին մօտ, այդ կէտին մանրամասնութիւնները վերջը պիտի որոշուին։

Թուրքիա միւս կողմէ պիտի հրաժարի մեծ տէրութիւններուն հանդէպ կրէտէի վրայ իր ունեցած իրաւունքներէն, պայմանաւ որ ուրիշ ոչ և է կղզի չը պահանջուի իրմէ։

Ներկայացնելէ վերջ այս առաջարկութիւնները, որոնք չաս պաղ ընդունելութիւն դտան պալքանեան պատուիրակներէն, նիստը ընդհատուեցաւ քառասուն վայրկեանի չափ։

Նիստի վերսկսումին, Պուլկար Ա. պատուիրակը, որ կը նախագահէր, կարդաց դաշնակիցներուն հետեւեալ պատասխանը։

Դաշնակից պատուիրակները կը հաստատեն թէ Թուրք պատուիրակները նկատի չեն առներ պատերազմին առաջ բերած արդիւնքները։ Անոնք արտօնուած են բանակցութիւններ խնդրու, բայց իրենց հաշտարար ոգին մէկ ապացոյցը տալու համար կը պահանջեն Թուրք պատուիրակներէն որ երկուշաբթի օրուան ժողովին մէջ ներկայացնեն պայմաններ, որոնցմով Բ. Դուռը պէտք է հրաժարի Կրէտէի իր բոլոր իրաւունքներէն, եզեկական կղզիներէն և Թուրքեպուլկար սահմանը պէտք է որոշէ այնպիսի ձեւով որ Էտիրնէի քաղաքը մնայ գաշնակիցներուն. այլապէս բանակցութիւնները խզուած պիտի նկատուին։

Բէչիտ փաշա յայտարարեց թէ ինք պիտի պատասխանէ վաղը (երէկ) նոյնիսկ ժամը 4ին։ (Օսմ. գործ.)

Լոնտոն. 3 Յունվ.— Հաշտութեան ժողովը այսօր ժամը 4ին նիստ դումարեց Գարատեոդան պատուիրակութեան պետ Պ. Միուչքովիչի նախագահութեան տակ։ Ժամը 7,40ին նիստը յետաձգուեցաւ վաղը կէս օրէ վերջ ժամը 4ին։ (Պլկ. գործ)

ՖԷՐՏԻՆԱՆՏ ԹԱԳԱՒՈՐ ԼԱՒԱՏԵՍ

Սոֆիա 3 Յունվ.— Ֆէրտինանտ թագաւոր երէկ իրիկուն իր գահանարն դէմ Սոպոնիէի պատասխան, ներկայացնող խորհրդարանական պատուիրակութիւնը ընդունելով ճառ մը արտասանեց, ուր նախ ի վեր հանելով Պուլկար բանակին գեղեցիկ անձնուիրացումինը և անուրանալի քաջութիւնը զոր ցոյց տուաւ ան իր ձնշուած եղբայրներու ազատագրման համար մղուած նուիրական և հերոսական կռուին մէջ, հետեւեալը խօսեցաւ.

«Լոնտոնի մէջ տեղի ունեցող բանակցութիւնները որոնց կը հետեւինք հաւկընալի անհամբերութեամբ մը, դժբախտաբար չտուին այն արդիւնքը զոր կը պահանջէր ամբողջ մարդկութիւնը և երկու հակառակորդ կողմերու ապագայ բարեկարգութեանց չափ։

«Կը յուսամ թէ վերջնական համաձայնութեան մը պիտի յանգինք և բոլորս պիտի նուիրուինք խաղաղ զբաղումներու։ Բայց եթէ Աստուծոյ անիմանալի կամքը տարբեր է, չպիտի վարանինք կրկին դիմելու մեր զէնքերուն թշնամին ստիպելու որ մեզի կատարեալ, արդար և մեր զոհողութեանց վայել գոհացում մը տայ։»

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ

«Տէյլի Թէլէկրաֆ» կ'ըսէ թէ ստոյգ է որ Պ. Ենենսքու գոհացուցիչ արդիւնք չէ ընդունած պուլկարեւռումէն սահմանազատման խնդրին չուրջ Տանէֆի հետ իր ունեցած տեսակցութենէն։

Ռումանիա կ'ուզէ գրաւել Տոպրուճայի հարաւակողմը գտնուող երկիրը։ Բոլոր զինուորական պատրաստութիւնները կատարուած են։

«ԹԱՅՄՍ»Ի ԿԱՐԾԻՔԸ

Լոնտոն 3 յունվ.— «Թայմս» կը գրէ թէ, ամբողջ աշխարհ կ'զգայ թէ Պալքանեան հարցի յարուցած վիճելի խնդիրներէն և ոչ մէկը եւրոպական պատերազմ մը արդարացնելու բնոյթը ունի։

«Այս պատճառաւ համոզուած ենք թէ ոչ ոք զէնք պիտի վերցնէ, եթէ չառ կորբսաբեր պատահար մը չծագի յանկարծ և չառ խաչոր օրալ մը չգործուի։

«Տանէֆի երէկուան գործածած մեծագղորդ խօսքերը չպիտի չգացնեն յաջողութեան այս յոյսերը։

«Պ. Տանէֆ կատարելապէս գիտէ թէ Թուրքերը չեն կրնար ընդունիլ և չպիտի ընդունին դաշնակիցներուն բոլոր պայմանները։

«Միւս կողմէ, Բէչիտ փաշա չատ լաւ գիտէ թէ դաշնակիցները չեն կրնար ընդունիլ Թրքական հակառաջարկները իրենց ներկայ ձեւին տակ։»

ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ ՎԵՐՋՆԱԳԻՐԸ

«Միւեթերի գործակալութիւնը կ'իմանայ թէ այսօրուան (ուրբաթ) հաշտութեան ժողովին մէջ, դաշնակից պատուիրակները կրեան, Եգէական կղզիներու և էտիրնէի խնդրին շուրջ վերջնագիր մը ներկայացուցած են ուր կը յայտարարեն թէ, եթէ Թուրքերը յիշեալ երեք կէտերու մասին մինչեւ երկուշաբթի, (վաղը) կէս օրէ վերջ ժամը 4ին գոհացուցիչ պատասխան մը չտան, բանակցութիւնները պիտի խզուին։

«Ինչո՞ւ համար վաղը չէք ըսեր» կը հարցնեն Օսմ. պատուիրակները։

«Շատ լաւ» կը պատասխանեն Պալքանեան պատուիրակները։ «Միւեթէր« կ'ըսէ թէ Թուրքերուն կացութեան համար գէշ նախանշան մը կը նկատուի այս։

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐՈՒԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ՇՈՒՐՋ

Թուրք պատուիրակները գրաւոր կերպով ներկայացուցին իրենց առաջարկները։

Վիճաբանութենէ մը վերջին, Պալքանեան պատուիրակները, նոյնպէս գրաւոր պատասխան մը տուին, ուր ցաւ յայտնեցին Թուրքերուն դէմ, որոնք չեն դնահատեր պատերազմին առաջ բերած արդիւնքները իրենց ճիշդ արժէքովը և այդպէս կ'ստիպեն դաշնակիցները որ խզեն բանակցութիւնները։ (Պ. գործ.)։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԻԵՐ

ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ Կ'ՍԿՍԻՆ

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ ՎՐԱՑ

Մարաշէն Դեկտ. 6 թուականով Ազգ. Պատրիարքարան հասած տեղեկութիւն մը կը յայտնէ թէ աւազակներու շահատակութիւնները կը շարունակուին ու յաճախադէպ կը դառնան քաղաքին շրջակայքները։ Ասկէ հինգ օր առաջ ձիաւոր ոստիկան մը, որ քանի մը նորակոչ զինուորներ Ամնթապ կը տանէր, յարձակում կը կրէ աւազակներու կողմէ, ու դնդակահար կիյնայ մեռած, իսկ միւս զինուորները կը կողոպտուին յոտից ցգլուխ։

ՔԻՒՐՏԵՐԸ ԶԷՆՔՈՎ ԿԸ ԳՐԱՒԵՆ...

ՀԱՅԵՐԸ ՁԱՐԴԵԼՈՒ ՓՈՐՁ

Սղերդէն Նոյմ. 29 թուականով Պատրիարքարան ուղղուած պաշտօնական նամակէ մը քաղուած.

«Այս պէրին Ղարզանի մէջ 80 ձիաւոր ոստիկաններով հայ գիւղերը կը պտտի, կերակուրն ու ձիերուն ուտելիքները հայերէն կ'ստանայ, ոչ մէկ քիւրտ ձերբակալուած է. ընդհակառակը կը քաջալերէ քիւրտերը. որով այժմ ոճրագործները զինուած և աւելի ազատ կը պտտին, սարսափ տարածելով գաւառին մէջ, ու այս պատճառաւ Ղարզանի ճամբաները դոցուած են ու ոչ ոք կը համարձակի երթեւեկել։

Գլխաւոր քիւրտեր սուր Աշիրէթապետեր՝ ընդ որս Պէտէրխան Ապտիւրէզաք պէյ, ժողովներ կը գումարեն ու ամենուն բերանը սա բանաձեւը կայ թէ «իրենք ալ ալպանացիներուն պէս պէտք է դրաւեն զէնքով իրենց (Պէտէրխանեններուն) երկիրը։» Երեք անգամ Սղերդի էշրաֆներուն մէջ զիշերով ժողով եղած է՝ «քրիստոնեաները կոտորելու» նպատակով, սակայն չորս հինգ բարեմիտ թուրքերու միջնորդութեամբ կարելի եղած է կասեցնել չարիքը։ Դրիստոնեաներու դրութիւնը սարսափելի է։ «Թուքերը զինուած կը շրջին շուկաներու մէջ, ու կառավարութիւնը այս ամենը չտեսնել կը ձեւացնէ։»

ՀԱՅ ՊԱՏԱՆԻ ՄԸ ԿԸ ԼԱԿՈՒԻ ԵՒ ԿԸ ՄԵՌՆԻ

Մարաշէ դեկտմ. 6 թուականով Պատրիարքարան ուղղուած պաշտօնական նամակէ մը քաղուած։

«Նոյմ. 21ին քաղաքին ընակիչներէն Տէլիկեավուրեան Յարութիւնի զաւակը Տիգրան, 18 տարեկան, խարկանքով կը տարուի տուն մը ու հոն կը բռնաբարուի Մէհմէտ Զաուլուշ Օղլու Տուրգիի ու իր ընկերոջ կողմէ այնպիսի վայրագութեամբ մը՝ որուն հետեւանքով խեղճ տղան անկողին կիյնայ և ութ օր յետոյ իր հոգին կաւանդէ հոգեկան ու մարմնական տառապանքներու ներքև։ Մնողին բողոքին վրայ դիպաղնութիւն կը կատարուի, և թէպէտ հայ բժիշկներ կը հաստատեն ցաւալի իրողութիւնը, սակայն թուրք բժիշկները ճիգեր կրնեն մահը ուրիշ հիւանդութեան վերագրելու և ոճրագործները արդարութեան ճանկէն ազատելու համար։»

ՏԵՂԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼԸ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՐՑԸ

«Սթամպուլ» Ուրբաթ օրուան Ազգ. Ժողովին մէջ Հայկական խնդրոյն մասին տեղի ունեցած խորհրդակցութիւնները ամփոփելով կ'ըսէ թէ ժողովին որոշումը կը կայանայ հետեւեալ երկու կէտերու վրայ. Ա. Ժողովը իրեն սկզբունք պիտի ընդունի չարունակել միշտ իր յարաբերութիւնները Օսմ. Կառավարութեան հետ, Բ. Կառավարութենէն վստահութիւն ձեռք պիտի բերի թէ այս անգամ պատրաստուած ծրագիրը լուրջ է, և թէ անխուսափելիօրէն պիտի գործադրուի։

Ծ. ԽՄԲ.— Մեր առած տեղեկութեանց համաձայն «Սթամպուլ»ին յիշած առաջին կէտին պէտք է յաջորդէ երկրորդ կէտ մը, սա իմաստով թէ Հայոց ազգ. ժողովը, ուրբաթ օր մասնաւոր խորհրդակցութեան մը մէջ, պարտականութեան տակ դրած է վարչութիւնը Հայաստանի բարենորոգումները երաշխաւորուած» միայն ընդունել։ Աւելին կայ.— Ժողովը բացէ ի բաց վարչութեան պարտադիր ըրեր է սա սկզբունքը որ վարչութեան յայտնուած վստահութիւնը այս պայմանով միայն պէտք է ընդունի Վարչութիւնը, անկեղծութեան ու շրջահայեցութեան այս ժամանակին մէջ, ըսած է ազգ. ժողովին պատնէշ Հայկ էֆ. խօճաարեան, ազգը ինք իր ժողովով պէտք է հետամուտ ըլլայ այս հարցին, առանց տարուելու պաշտօնական կամ անպաշտօն արտաքին կամ ներքին տարբեր թելադրութիւններէ։ Ատենապետը աւելացուցած է որ եթէ վարչութիւնը կ'ուզէ որ յատենի ազգ. ժողովոյ ըլլան այս յայտարարութիւնները, ինք ու իր պաշտօնակիցները պատրաստ են իրոյն պաշտօնապէս ըլլալ յայտնուիլ այս մասնաւորապէս ներկայացուցիչները կրնան գիտնալ։ Եթէ վարչութիւնը այս հիմունքը կատարելապէս կ'ընդունի, կատարեալ վստահութիւն երաշխաւորուած է իրենց։ Ատենապետին ձայնակցեցան բոլոր ներկայ երեսփխաններ, մասնաւորապէս նոյն մասնաւորապէս Շարիկեան էֆէնտի։

Վարչութեան ատենապետ Ստեփան էֆ. Գարաեան, ամէն կերպով համամիտ գտնուեցաւ գործելու այն ճամբան, որ իր ալ նախասիրած ճամբան է և յայտարարեց թէ ճիշդ այդ ուղղութեամբ պիտի ընթանայ վարչութիւնը, այսինքն Հայաստանին բարեկարգութիւնը ազգին կողմէ ընդունուած «երաշխաւորուած» հիման մը վրայ։

Այս է ահա Ազգ. ժողովին անգառնալի հայեացքը այս վայրկեաններուն։

Երեսփոխանները չառ գոհ մնացած են վարչութեան ատենապետին բռնած կորովի ըն

ԿՐԹԱԿԱՆ ՆՊԱՍՏԻ ԴԱԴԱՐՈՒՄ

Առանցի առաջնորդը գիր մը ուղղելով պատրիարքարանի, կը յայտնէ թէ անցեալ տարի կարելի ըլլալով իբր «հիսէի մարիֆ» կառավարութենէն գանձել 67 ոսկիի գումար մը, յաղորդեր էր անով և ուրիշ նպաստի աղբիւրներով մատակարարել վիճակին 16է աւելի գիւղերու մէջ բացուած ազգ. վարժարանները. այլ որովհետև կառավարութիւնը ներկայ տարւոյ պիւտճէէն ջնջած է նպաստ ոչ իսլամներու կրթութեան յատուկ այդ բաժինը, ուստի նոյն վարժարաններու մատակարարութիւնը ենթարկեր է մեծ դժուարութեան, և հետեւաբար Առաջնորդը ըսթիպողաբար կը խնդրէ պատրիարքարանէն ո և է միջոցով ընձեռել 80-100 ոսկիի նպաստ մը, որով պիտի ապահովուի վերոյիշեալ գիւղերու հարիւրաւոր ցանուցիր մանուկներու կրթութեան գործը։

ԱԶԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀՈՒՄՆԵՐ
ՎՏԱՆԳԻ ՏԱԿ

Դաղատիայէն պատրիարքարան ուղղուած դեկտ. 12 թուականաւ պաշտօնական նամակէ մը կը տեղեկանանք որ, անցեալ հինգշաբթի օր Մէջիսը Իսաբէի մէջ կարդացուեր է Ներքին Գործոց Նախարարութեան մէկ գիրը, որուն համաձայն ասկէ ետք Նպատի պիտի չառնուին մկրտութեան տոմարները՝ քրիստոնեաներու տարիքի ծնդութեան պարագային. նամակագիրը թուելով այն անպատեհութիւնները, որոնք կրնան ծագիլ՝ առանց արձանագրութեան կարեւորութիւն ընծայելու, մէմիսյն մէկ երկու անձերու կողմէ դրուելիք վկայութիւններէն, և յայտնելով թէ նախարարական այս կարգադրութիւնը խափանումն է Ազգ. իշխանութեան մէկ իրաւունքին և մանաւանդ անվստահութիւն կենթադրէ եկեղեցիներու արձանագրութեանց դէմ, կը կը խնդրէ որ Ազգ. պատրիարքարանը աղդուպէս կատարէ այս մասին պէտք եղած դիմումը։

ՀԱՅ ՁԻՆՈՒՈՐԻ ՄԸ ԹԱՂՈՒՄԸ

Տարտանէլէն Տ. Դիոնիսիոս քհ. Տըրէկեան գրով մը կը հաղորդէ պատրիարքարանի թէ՝ ամսոյս 13 ին Մայատի գին. հիւանդանոցին մէջ մեռեր է Սեբաստացի Կարապետ Յովհաննէսեան անուն Հայ զինուորը և որովհետև փոխանցիկ հիւանդութեան պատճառով կարելի չէր փոխադրել ենթեցեալը Տարտանէլ, ուստի թաղումը կատարեր է ինք Յոյն քահանային հետ Մայատոյի մէջ ու մարմինը ամփոփուեր է տեղւոյն Յունաց գերեզմանատունը։ Տ. Դիոնիսիոս քհ. կը գովէ մասնաւորապէս Յոյն քահանային ու տեղւոյն պաշտօնական մարմիններուն սիրալիր վերաբերումն ու ջերմ ընդունելութիւնը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ
ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ԱՌՋԵՒ

«Բիւզանդիոն» դիւանագիտական աղբիւրէ կը տեղեկանայ թէ Դեսպանախորհուրդը իր գլխաւոր օրակարգը, այսինքն Ռումելիի և Ալպանիոյ խնդիրները կարգադրելէ և աւստրեւռուս ձգտումը հարթելէ ետք, պիտի զբաղի հայաբնակ նահանգներուն քարենորոգումներուն խնդրով։

ԴԵՂԱՐՈՒԵՍԱԿԱՆ ՇՈՒԵՂ ՅԵՐԵԿՈՅԹ
Ի ՆՊԱՍՏ

Սամաթիոյ «Ժողովուրդ» Ընթերց. Լսարանական Միութեան տեղի կունենայ 1912 Դեկտեմբեր 23 Կիրակի յորեկ ժամը 1 ու կէսին (Ը. Ե.) Սամաթիոյ «Ժողովուրդ» Լսարանին մէջ

ԱՐՑՈՒՆՔԻ ՀՈՎԻՏԸ

ԽԻՍ ԶԳԱՍԱՑՈՒՆՑ ՏՐԱՄ 4 ԱՐԱՐ ԱՌ. ԱՇԱՐՈՆԵԱՆ

ԲՈՒՆԻ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ

Զաւեշտ 1 Արար, Հեղ. ՄՈԼԻԷՐ

ՄԻՋՆԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ՆՈՒԱԳ

ԾԱՆ.— Ա. Կարգ 7 ու կէս, Բ. Կարգ 5 Ուսանողներու Ա. կարգ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԿԸ ՄԵՐԺԷ

ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԵՒ Կ'ԸՍՊԱՌՆԱՑ ԽԶԵԼ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՆԻՍՏԸ

Քանի մը օրուան մէջ տեղի ունեցած անցքերը անգամ մը եւս կը հաստատեն մեր այն տեղեկութիւնները, որոնց համաձայն կը յայտնէինք թէ Էսրէնէի և գրաւեալ կղզիներու հարցը տակաւին կը մնայ իբրեւ ամենակնճռոտ խնդիրը և կ'սպառնայ ժամէ ժամ բանակցութիւնները խզելու։

Հակառակ անոր որ կարգ մը թերթեր հաշտութիւնը կնքուած ցոյց տուին Էսրէնէն Թուրքիոյ Թողլով. և սակայն Պուլկարիա հաւանած է ոչ թէ ամբողջ—Էսրէնէն, այլ այդ կուսակալութեան մէկ մասը միայն Թողուլ Թուրքիոյ։

Երէկ Նախարարաց Խորհուրդը Բ. Դրան մէջ, առաւօտուն ժամը 10 ին (Ը. Ե.) արտասովոր կերպով նիստ գումարեց և նկատի առաւ այն հեռագիրները որոնք հասած էին օսմ. պատուիրակներու պետ Բէչիտ փաշայի կողմէ։

Կը տեղեկանանք թէ Օսմ. կառավարութիւնը բացարձակապէս անընդունելի նկատած է Պուլկարներու առաջարկները և մերժած է զանոնք, հետեւաբար նախարարաց խորհուրդի որոշումով և ստիպողական հեռագրով հրահանգած է Բէչիտ փաշայի յայտարարել պարբանեան պատուիրակներու և մանաւորապէս Պուլկարներուն թէ օսմ. կառավարութիւնը չի կրնար Էսրէնէի և կղզիներու վրայ իր ունեցած սեփականութեան իրաւունքները թողուլ հետեւաբար եթէ պարբանեան տէրութիւնը կրնան աւելի ընդունելի պայմաններ ներկայացնել լա՛ւ, հակառակ պարագային, կը յայտարարէ օսմ. պատուիրակներուն խզել բանակցութիւնները։

ԵՐԿՈՒ ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Նախարարաց խորհուրդը հաշտութեան պայմաններու մասին իր որոշումը Լոնտոն հաղորդելէ վերջ երկու մասի բաժնուեցաւ։

Ծովային, երեւմտեան, Էվգաֆի նախարարները վարչապետական խորհրդական Ամիլ պէյի և մէկ քանի խորհրդականներու հետ նիստ գումարելով երկար խորհրդակցութիւններ կատարեցին, իսկ նախարարներու մնացեալ մասը Քեամիլ փաշայի նախագահութեան տակ իր խորհրդակցութիւնները շարունակեց մինչեւ ժամը 6 (Ը. Ե.)։

ՀԱՅ ԼՐՏԵՍԻ ՄԸ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«Թոմճիմանը Հագիդաթ»ի մէջ հետեւեալը կը կարդանք.— «Խիստ արժանահաւատ աղբիւրէ մը կը տեղեկանանք թէ կարեւոր յայտնութիւններ ըրած է Մատէմքէօյի մէջ Պուլկարներուն հաշուոյն լրտեսութիւն ընելը հսկցուելով ձերբակալուած Հայ մը։ Ասոր ըսածին համեմատ պուլկար բանակին մէջ հացին օրական 8 դրչ.ի կը ծախուի, և թէ քօլերայի, թիֆոյի հիւանդութիւնները պակաս չեն, և թէ օրէ օր կ'աւելնան և աւելներ կը գործին սոսկալի կերպով։ Այս պատճառաւ Պուլկարները իրենց բանակը պատերազմի գիծէն հեռացնել ստիպուեր են։ Դարձեալ յիշեալին խօսքին համեմատ Զաթալճայի վերջին պատերազմին առնն Պուլկարները 121 հազար հոգի պատերազմի գիծէն դուրս մնացած են դաշտերը հազարաւոր թշնամի դիակներով լեցուած են։

ՌԷԺԻԻ ԵՐԿԱՐԱՁԳՈՒՄԸ

Ռէժիի մենաշնորհի պայմանաժամը երկարաձգելու խնդիրը վերջնականապէս պիտի որոշուի դեկտեմբերի վերջերը։ Կը լսուի թէ Ռէժիի տնօրէնութիւնը վստահ ըլլալով որ մենաշնորհի պայմանաժամը երկարաձգել կարելի պիտի ըլլայ, այժմէն կը պատրաստէ նոր կանոնագիրը։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Վերջին պահուն կը տեղեկանանք թէ Նախարարաց Խորհուրդը երկար խորհրդակցութենէ յետոյ օսմ. պատուիրակներուն հետեւեալը հաղորդեր է.— «Պալքանեան պետութեանց պատուիրակներուն առաջարկութիւնները ընդունիլ անելի կարելի ըլլալով եթէ երբէք վաղուան (այս օրուան) նիստին մէջ պնդելու ըլլան այս առաջարկներուն վրայ, մեր պատուիրակները պէտք է բանակցութիւնները խզեն և իսկոյն մեկնին Լոնտոնէն։»

Այս որոշումը կայսեր վաւերացման ենթարկուելէ յետոյ անմիջապէս հեռագրուեցաւ Բէչիտ փաշայի ի Լոնտոն, և դահաժառանգ Եուսուֆ Իզզէտին էֆ.ի ալ տեղեկութիւն հաղորդուեցաւ իր տրարդապետին միջոցաւ։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԿԸ ԲԱՆԱԿՑԻ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԵՏ

Աւստրիական դեսպանատան Ա. թարգման Մ. Բառա երէկ Նախարարաց Խորհուրդը նիստ գումարած պահուն երկու անգամ Բ. Դուռ գալով վարչապետին հետ խորհրդակցեցաւ հաշտութեան մասին օսմ. կառավարութեան պայմաններու վրայ և այս առթիւ հաղորդեց Աւստրիոյ տեսակէտը օսմանեան կառավարութեան ուղղութեան հանդէպ։

Կը տեղեկացուի թէ Աւստրիա յետ բանակցութեանց, իրաւունք տուած է օսմ. կառավարութեան տեսակէտներուն։

ՀԱՅԱԲՆԱԿ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՆԻՍՏԻ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐՈՒԻՆ

Կը տեղեկանանք թէ Վարչապետին կողմէ Ներքին գործոց պաշտօնատան մէջ Հայաստանի բարենորոգմանց համար կազմուած յանձնաժողովին «Թէզքէրէ»ն մը ըրկուած է յանձնարարելով որ հայաբնակ նահանգներու բարենորեգմանց ծրագիրը անմիջապէս Նախարարաց Խորհուրդին զրկուի, վաւերացուելու և գործադրութեան դրուելու համար։ Կը տեղեկանանք թէ մինչեւ այսն հրահանգ տրուած է հայաբնակ նահանգներու կուսակալներուն որպէս զի նահանգներու ընդհ. ժողովները արտասովոր նիստի հրաւիրեն, տեղական բարենորոգմանց վերաբերեալ ծրագիրներ պատրաստելու համար։

*** Մերակուտական Ապաիլքատէր էֆ. երէկ Բ. Դուռ գալով Վարչապետին հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ հայաբնակ նահանգներու բարենորոգմանց մասին։

ՔԵԱՄԻԼ ՓԱՇԱ ԿԸ ՄԵԿՆԻ Բ. ԴՈՒՌՆԷՆ
ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՃԱՆԿԱՐԾԱԿԱՆ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Նախարարաց Խորհուրդը տակաւին իր նիստը պիտի շարունակէր, երբ վարչապետը յանկարծ մեկնեցաւ Բ. Դուռնէն և իր ապարանքը գնաց։ Վարչապետին այս յանկարծական մեկնումին առթիւ թէեւ կարգ մը զրոյցներ եղան և սակայն մեր կատարած հետաքննութիւններէն տեղեկացանք թէ վարչապետը պաղ առած ըլլալուն յանկարծական տկարութիւն մը զգացած է և հետեւաբար ստիպուած է մեկնիլ իր բնակարանին մէջ ենթարկուելու համար բժշկական խնամքներու։

ԻՆՉՊԷՍ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Կը տեղեկանանք թէ Նախարարաց Խորհուրդը այսօր վարչապետին տակաւ ըլլալուն պատճառով նիստ պիտի գումարէ Քեամիլ փաշայի ապարանքին մէջ և պիտի զբաղի երէկ գիշեր իսկ ստացուած հեռագիրներու ընթերցումով։ Եթէ Պուլկար պատուիրակները եւս չառնեն Էտիրնէի մասին լրենց ըրած պահանջները, և Բէչիտ փաշա ծանուցած ըլլայ Բ. Դրան թէ յարաբերութիւնները խզած է արդէն, այն ատեն պատերազմը պիտի սկսի Զաթալճայի առջեւ, յարաբերութեանց խզումէն 48 ժամ վերջ։

Մասնաւոր տեղեկութեանց համաձայն Պալքանեան տէրութիւնք վճռական յարձակում մը գործելու պատրաստուած են արդէն և հելլէն նաւատորմն ալ իր գործունէութիւնը յարմարցուցած է այս նոր յարձակման ծրագրին։

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ՊԻՏԻ ՈՐՈՇԷ

Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ կը հաւատուի թէ՝ Պալքանեան նոր պատերազմի մը ծագումը շատ աւելի ազեցալի կ'ըլլայ մեծ տէրութիւններ խաղաղութեան համար քան կռուող կողմերուն։ Այս պատճառով մեծ տէրութիւնները միջազգային խաղաղութիւնը ապահովելու համար հաւաքական միջամտութիւնով մը պիտի արդիլեն պատերազմը և հաշտութեան պայմանները իրենք պիտի որոշեն՝ միջազգային դեսպանախորհուրդին մէջ։

ԱՊԱԿԵԴՐՈՆԱՑՄԱՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՕՍՄ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Օսմ. նահանգներու ապակեդրոնացման դրութիւն տալու մասին Նախարարաց Խորհուրդին կողմէ գրի առնուած օրինագիծին քննութիւնը աւարտած է։ Այս օրինագիծը իբր առժամեայ օրէնք գործադրութեան պիտի դրուի, ու Երեսփ. ժողովի առաջին նիստին մէջ իսկ վիճաբանութեան պիտի ենթարկուի։

ՆՈՐ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Յունվարի սկիզբը նիստի հրաւիրուող Պէյրութի նահանգային ընդհանուր ժողովի Սուրիոյ բարենորոգմանց մասին տալիք որոշումները քննելու համար ներքին գործոց նախարարին նախագահութեան տակ յանձնաժողով մը պիտի կազմուի, որուն պիտի անդամակցին կրթական, երեսմտական, Էվգաֆի նախարարները և պետական խորհուրդի անդամներէն մին։

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆՆԵՐ

Կ'իմանաք թէ օսմ. կառավարութիւնը Լոնտոնի իր դեսպանին դարձեալ յանձնարարած է հինգ Անգլիացի խորհրդականներ որոշել հայկական նահանգներու մէջ պաշտօնի կոչուելու համար։

*** Երկրագործական նախարար Բէչիտ փաշա, որ Լոնտոն կը գտնուի, երկրագործական նախարարութեան համար Անգլիացի խորհրդական մը գտնելու ձեռնարկներ կ'ընէ։

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

Նախարարաց Խորհուրդի Նիստէն ետք Քեամիլ փաշայի Բ. Դռնէն ելլելով իր բնակարանը երթալը զրոյցներու տեղի տուաւ թէ նախարարական տագնապ ծագած է։ Սակայն մեր կատարած քննութեան համեմատ հասկցուեցաւ թէ այս զրոյցները անհիմն են, կ'ըսէ «Ալէմար»։

Քեամիլ փաշա իր բնակարանը գացած է այն պատճառաւ որ պաղառութիւն մը ունենալուն հետեւանքով անհանգստութիւն մը զգացած և իր բժիշկէ խորհուրդ տուած է քանի մը օր հանգիստ առնել։ Նախարարաց Խորհուրդի այսօրուան նիստը պիտի գումարուի իր բնակարանին մէջ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԱՍԿԶԲՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱԹԱԼՃԱՅԻ ՄԷՋ

Վերջին պահուն Բերայի շրջանակներու մէջ հաստատ զրոյց կը շրջի թէ պատերազմի սկզբնաւորութիւն մը եղած է Զաթալճայի մէջ և օսմ. պուլկար յառաջապահներ արդէն իսկ փախուստ մը ունեցած են։ Հակառակ մեր կատարած հեռաձիգ դիտումներուն մինչեւ ուշ ատեն կարելի չեղաւ պաշտօնական տեղեկութիւն մը քաղել։

*** Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ վերջին պահուն կը հաւատուի թէ թէ բանակցութիւնները վաղուան թողուած են։

ՊԻՏԻ ՄՆԱՄ ՀՈՍ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՀՍ

Քեամիլ փաշա երէկ պատասխանելով խմբագիրներու ան հարցման թէ իրաւ է որ կրճատուած է, «պատասխանեց թէ՝ մինչեւ մահ պիտի մնայ Բ. Դրան մէջ։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿԸ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ

Կը տեղեկանանք թէ օսմ. կառավարութիւնը Խորհրդարանի բացման առթիւ օսմ. սահմանադրութեան վրայ աւելցուելիք տրամադրութիւն մը պիտի առաջարկէ Խորհրդարանի կողմէ դանդիեը ձգելու տրամադրութեանց մասին։ Կ'ըսուի թէ այդ տրամադրութեան համաձայն Խորհրդարանը ուզած միջոցին յարմար կրնայ դանդիեը առապել։

ՕՍՄ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆԸ ՄԵԾ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ՈՒՂՂՈՒԱԾ

Կը տեղեկացուի թէ երէկի Նախարարաց Խորհրդոյ որոշումով Օսմ. կառավարութիւնը մեծ տէրութեանց շրջաբերական մը ղրկած է յայտնելով թէ ստիպուած է մերժելու Պալքանեան Պետութեանց առաջարկները, որոնք բոլորովին) ապօրէն եւ Օսմ. արժանապատուութեան հակառակ նկատուած են։

ՔՕԼԵՐԱՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Երէկ մինչեւ կէս օր վերջին 24 ժամուան ընթացքին Պոլսոյ մէջ ծագեցաւ քոլերայի 14 դէպք, որոնցմէ ոչ մին մահացու եղած է։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Վիեննա, 4 Յունվ.— Թերթերը յայս կը յայտնեն որ հաշտութեան բանակցութիւնները խզուելու պարագային Մեծ Տէրութիւնք ամէն միջոց պիտի գործադրեն պատերազմի առաջքն առնելու համար։

Լոնտոն, 4.— «Թայմս» կըսէ.— Մ. Թաքէ Եոնէսքուի և Մ. Տանէֆի միջեւ եղած տեսակցութիւնը ապարդիւն եղած չէ բոլորովին։ Պուլկարները, Ռուսիոյ տուած խորհուրդներուն վրայ թէ հաշտարար ընթացք մը ընեն, պատրաստ են Ռումանիոյ հետ համաձայնիլ Սիլիսթրէի և Սեւ Մովու միջեւ սահմանագլուխի թեթեւ բարեփոխումի մը մասին։

Հոռմ, 4.— «Թրիպունա» կը ծանուցանէ թէ իշխան Ռէմֆա Ցուատ փաշա Բարիզ մեկնեցաւ Ալպանիոյ անկախութեան ինդաստ իր բրօքականները շարունակելու համար Ֆրանս. կառավարութեան մօտ։

Բարիզ, 4.— «Մաթէնի» Լոնտոնի թղթակիցը Մ. Եանէսքուի հետ տեսակցութիւն մը ունեցած է, որ ատեն այս վերջինը հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրած է.—

«Պուլկարիայէն կը պահանջենք մեր սահմանագիծի փարեփոխում մը որ անհրաժեշտ դարձած է իրեն թէ աշխարհագրական և թէ ռազմական տեսակէտով պալքանեան պատերազմին վերջը յառաջ եկած փոփոխութիւններու հետեւանք։ Պատերազմը մեծ վնաս պատճառած է մեր ազգակիցներուն որք ցարդ կրնան պահպանել իրենց ազգութիւնը, բայց նոր ռէժիմին տակ տեսնելի կերպով պիտի փնացուին Պուլկարներու, Յոյներու և Սերպերու կողմէ։

Բայց մեր պահանջը կ'արդարանայ նաեւ քաղաքական տեսակէտով ալ, որովհետեւ մենք կրնայինք արգիլել պատերազմը։ Մեր չէզոքութեան շնորհիւ Պալքանեանդաշնակիցները կրցան ընդլայնել իրենց սահմանները։

Թղթակիցը տպա սա հարցումը ուղղած ըլլալով թէ «Ռումանիա պատերազմ պիտի հռչակէ՝ իր պահանջները մերժուելու պարագային», Մ. Եոնէսքու այսպէս պատասխանած է.—

«Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ պատերազմ մը արդարու ընդհանուր խառնաշփոթութիւն մը յառաջ պիտի բերէ։ Բայց այսպիսի սոսկալի հաւանականութիւններու մասին չիսօսինք։

Եւսանք որ Պուլկարիա պիտի ընդունի մեր փափաքները այնպիսի նպաստաւոր կերպով մը զոր ցարդ ըրած չէ։

Լոնտոն.— Ռումանիոյ ներքին գործոց նախարար Մ. Թաքէ Եոնէսքու, որ առջի օրուընէ ի վեր հոս կը գտնուի, հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրաւ Ռիւթէրի.— «Ռումանիա ցարդ խիստ չէզոքութիւն և մեծամեծ զոհողութիւններ ըրաւ խաղաղութիւնը պահպանելու համար։ Չեմ կրնար ըսել թէ ինչ պիտի ըլլայ վաղը Ռումանիոյ ընթացքը, քանի որ չեմ գիտեր։ Անմիջապէս մեզ այն լուրը թէ Ռումանիա զօրահանութիւն կ'ընէ։ Մենք զօրահանութիւն չպիտի ընենք լոկ «պլէֆ»ի կամ պարզ սպառնալիքի մը համար։ Եթէ հարկ ըլլայ որ զօրահանութիւն կատարենք, խիստ արագօրէն պիտի ընենք և զօրահանութիւնը ծանուցուելուն պէս պատերազմ պիտի ծագի։

«Այսու հանդերձ իրաւ է որ զգուշական միջոցներ ձեռք առինք, բայց խոհեմութիւնն այնպէս կը պահանջէր և այդ միջոցները բնաւ զօրահանութիւն չեն»։

Մ. Եոնէսքու ապա ըսաւ թէ ոչ միայն կը յուսայ, այլ կը հաւատայ թէ խոյս պիտի տրուի պատերազմէ, հակառակ վիճաբանութեան մէջ գտնուող փափուկ խնդիրներուն։ Մ. Եոնէսքու մերժեց պատասխանել թէ Ռումանիա հողային ինչ փոփոխութիւն կ'ուզէ Պուլկարիայէն։

ԾԽԱՎԱՃԱՌ ԱՐՀԵՍՏԱԿԻՑՆԵՐՈՒ ԿՈՉՄԸ

Մինչեւ այսօր առանց ո և է պատճառի իբրեւ ծխախոտի նուէր մը մեր յարգելի յաճախորդներուն տուփ մը լուցկի կուտայինք և սոսկալի նկատի առնք որ այս պարագան մեր արհեստակիցներուն մեծ վնաս մըն է։ Ստորագրեալներս քանի մը օրէ է վեր հազարէ աւելի ծխավաճառ արհեստակիցներէ ստորագրեա բողոքագիր ստացած ենք որոնք լուցկի տալու սովորութիւնը վերցնել կ'առաջարկեն։ Ո՛վ, յարգելի արհեստակիցներ օտարները աչքի առջեւ ունենանք, լաւ գիտէք թէ Եւրոպացի արհեստակիցներ համերաշխ գործելով և այլուր զբօսական պատոյներու կ'երթան, մինչ մենք արժանի չենք այդ շնորհներուն և թէ ինչո՞ւ մեր շահը չի մտածենք և համերաշխ չի գործենք։

Արդ, եթէ այդ խնդրոյն մէջ համերաշխ գործենք, վստահ եղէք որ ոչ միայն պիտի յաջողինք, այլեւ միւս արհեստակիցներու ալ օրինակ պիտի ըլլանք։

Քնանալու ատեն չէ, այլ օրինաւոր կերպով շահը ապահովելու դարն է, ասիկա լաւ գիտցէք, որովհետեւ հայրենիքի յառաջդիմութեան պահանջն է։ Իսկ եթէ հանրութեան ծառայութիւն մը ընել կ'ուզուի, աւելի լաւ է սր այդ լուցկիներուն տեղ, ամսական որոշ գումար մը յատկացնենք «Կարմիր Մահիկի ընկերութեան։ Ահա այս կերպով մեր զինուոր եղբայրներուն ծառայած կըլլանք և ամէնուն ալ գոհունակութիւն կը պատճառենք։

Պայազիտ ծխավաճառ
ՇԱՄԼԸ ՄԻՔԱՄԻՏ ՍԱՓԻՏ

Պապ Ալիի գիմացը լրագրի ցրուիչ—ծխավաճառ ԵՈՒՍՈՒՖ ՅԱԳԻ

ՍՈՆԷՄԱ ՔԻՒԿԷՐ

Բանալիքի Օսման պէյ ձմռնային թատրոնին մէջ սինէմատոգրաֆի շքեղ ներկայացումներ սկսած են թէ ցերեկոյթ և թէ երեկոյթ։

Մնորէնութիւնը ամէն խնամք և զոհողութիւն ըրած է յարգոյ ընտանիքներու հանդստութեանը համար։

Բրօկրամը շաբաթը երկու անգամ պիտի փոխուի ճոխ նորութիւններով։

Յայտագիրը մեր չորրորդ էջին մէջ է։

— Ի՞նչ կը նշանակէ այս հրապարակին վրայ ցցուած սա՛ չէնքը, հարցուց Բարտէլլան։

Տէր իմ, այս չէնքին առջեւ է որ Հաւատարնութեան Սուրբ Ատեանը կը ջնայ, անոնց մարմինները այրելով, ազատել հոգիները այն թշուառականներուն, որոնք կը յամառին ուրանալ մեր սուրբ կրօնքին բարիքները։

Կարելի չէր թարգմանել այն շեշտը, որով արտասանուեցան այս խօսքերը, ըստ ինքեան խստիւ համաձայն դարուն ոգիին։

Բարտէլլան վայրկեան մը յառեցաւ իր խօսակցին, որ այդ նայուածքին դիմացաւ միամիտ երեւոյթով մը։

Եւ իր կարգին անքացատրելի մելամաղձութեամբ մը, մրմնջեց.

— Կեանքը ո՛րքան գեղեցիկ և անուշ և դիւրին պիտի ըլլար այս լուսաշող երկինքին տակ, այս անուշ շահոտ մթնոլորտին մէջ, այս հարուստ բնութեան մէջ. տեղ որ կախարդանք մըն է... կեանքը ո՛րքան բարի պիտի ըլլար... եթէ մարդիկ հաւանէին գործել իրրեւ ճշմարիտ մարդ և ոչ թէ իբրեւ անձարձակ գազան... այո, բայց մարդիկ են ինչ որ են... աւելի կամ նուազ ծպտեալ գազաններ։

Անծանօթը տարկ կ'ընէր այս խորհրդածութիւններուն ուրախութենէն ճարճատող կերպարանքով մը, և իր կարգին բան մը մրմնջեց՝ զոր Բարտէլլան չըմբռնեց։

Գետին մօտենալով, անծանօթը ըսաւ, մատնանիշ ընելով արքայական պալատին շրջափակին մէջ սեղմուած աչտարակ մը։

— Աչտարակ պանդոկը, ուր ձեզ կը տանիմ, այնպէս կը կոչուի սա՛ աչտարակին հետ մօտաւորութեան պատճառով։

— Որ կը կոչուի՞...

— Ոսկիի աչտարակ.., Մեր Տէր արքան այս աբկղին մէջ կը փակէ Ամերիկայէն իրեն եկած հարստութիւնները։

— Վա՛յ, արկղը չափազանց խոշոր է։ Այդ հաշուով ես գոհ պիտի ըլլամ արկղիկով մը, ըսաւ Բարտէլլան։

— Ես ալ աւելի քիչով գոհ պիտի ըլլայի, վրան գլուխս կրնաք հասկնալ, պատասխանեց անծանօթը խնդալով հանդերձ։

— Պարո՛ն, ըսաւ լրջօրէն Բարտէլլան, հագուստ կապուստը կարեւորութիւն չունի, ինչպէս նաեւ քրսակին պարապ ըլլալը։ Ձեր կերպարանքէն կը տեսնեմ որ դուք ունիք ինչ որ ձեր թագաւորը չպիտի կրնայ բնաւ ստանալ իր բոլոր գանձերովը, նոյն իսկ եթէ սա աչտարակին նման հարիւր արկղ պէտք ըլլայ անոնց համար։

Զարմանալի բան, Տէր իմ, ըսաւ անծանօթը հեգնոտ դէմքով մը, ձեր կարծիքով ինչ ունիմ ես այդքան թանկագին։

— Ունիք սա՛ և նա՛, պատասխանեց Բարտէլլան մատը դնելով կարգաւ ճակտին և կուրծքին վրայ։

Անծանօթը համբերութիւն չկեղծեց, ինչ որ Բարտէլլանը հատատեց անոր մասին իր ունենալ ակած կարծիքին մէջ։ Գոհացաւ մրմնջելով, բայց այս անգամ ատպերը լսեց զայն։

— Սքանչելի՛։ ձիւռ Տան Բիւրթին պէս։

Եւ ձին կեցնելով, գլխարկը ձեռքը, չատ լրջօրէն ըսաւ.

— Տէր իմ, իմ անունս է Միքէլ ատ ՍէՕանթէս ատ Սաֆվէտռա, Կատիլեան ազնուական, և ամէն բանէ վեր պարբ պիտի համարիմ ինծի, եթէ թոյլ տաք զիս ձեր բարեկամը հռչակել։

Ես, պարոն, Բարտէլլան ասպետն եմ, Ֆրանսացի

ԱՐԱՀՈՑ ՀԱՄԱՐ ՄԻԱՅՆ

ԿԱՐԵԻՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ԱՆՈՐ ՈՐ ԿՈՐՄՆՑՈՒՑԱԾ Է ԻՐ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿՈՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՆՈՒՑ ՀՍՄԵՐ ՈՐՈՆՑ ԿԸ ՏԱՌԱՊԻՆ ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԷ, ես պատրաստած եմ գեղ մը, որ կը բերէ ուրախութիւն և յոյս։ Ես ունիմ հրաշալի դարման մը անոնց համար որոնց ՁԻԶԵՐԸ բոլորովին քայքայուած են դէշ ունակութիւններու հետեւանքով կամ անպատասխանատուութեան տակ։ Որպէս «ԱՄՐԻԴԱ» դարմանին հնարիչը՝ ես պարտք կը սեպեմ հնարաւորութիւն տալ ամէն մէկ անկարող և ջղային մարդոց փորձել զայն բոլորովին ձրիաբար, և երջանկութիւն անոնց որոնք լռելեայն կը տառապին։

Իմ դարմանս բարիք մը չէ՝ ամէնուն, որովհետեւ ան կը վերականգնէ առողջութիւնը և ոյժը, բայց ժանտանդ պիտանի է հոն՝ ուր պէտք կայ զօրացնելու սեռական զօրարանները, դարմանելով ամբողջ ազգային սիթէմը։ Ան կ'իրականացնէ մեծ յաջողութեամբ հոն ուր անկարողութիւնը երեւան եկած է իբրև հետեւանք ոգեկան ջղայնութիւններու, ծխախոտի չարաչար գործածութեան, թրթռալոյի, սեռական չափազանցութիւններու, ինչպէս նաև աղանիսի ծածուկին։ Դէշ սովորութիւններու որոնք վնաս կը պատճառեն սեռական կարողութեանը։ Սեռական և ջղային սիթէմի վրայ վնասակար ազդեցութիւն գործող դէշ սովորութիւններու թուին կը պատկանի նաև թանձր թէյի կամ սուրճի չարաչար գործածութիւնը, անուղի պակասութիւնը, և այլն։ Անոնցմէ շատերուն, որոնք թէև այժմ կանոնաւոր կեանք կը վարին, բայց լռելեայն կը տառապին պատանեկութեան սխալներէ, իմ դարմանս շուտով կուտայ այն երջանկութիւնը, որուն կը ձգտին դյուրաւ ու կերպով։

«ԱՄՐԻԴԱ»ն պիտանի է տէրն տարիքի մարդոց համար։

«ԱՄՐԻԴԱ»ն ազատիչն է ապաքինման։

ԿԸ ՂՐԿՈՒԻ ԶՐԻԱԲԱՐ

Ան ուժ կուտայ սեռական գործարաններուն, նոր կենսականութեան մը համար։ Ան անհաճոյ նշանները, որոնք երեսնամեայ անկարողութեան հետեւանքով, բոլորովին կ'անհետանան, չի մնար այլեւս որեւէ թերութիւն մը ոչխարն մէջ, անհանգիստ քուն, առուղութիւն կը նեղէ։ Ով որ յուսահատութեան մէջ ինկած է, կրնայ դիմել ինձ, կատարելապէս վստահ ըլլալով թէ ես պիտի դրկեմ իրեն այն դարմանը որ նորէն ոյժ և կորովութիւն պիտի պարգեւէ իրեն։ Այդ դարմանին գործածութեան շնորհիւ քանի մը 10ին 30 տարի առաջի երիտասարդացած պիտի դառնաս։ Ով որ իրեն դիմէ կրնայ վստահ ըլլալ թէ լիովին քարեաց վերաբերումի մը պիտի հանդիպի իմ կողմէս։ Պէտք է միայն նամակ մը գրել, նիշարելով երեք հատ մէյմէկ գանկանոց նամակագրոյժ (մուլ) թղթադարձ ծախքերու համար։ Ես կը ղրկեմ փոքր հատոր «ԱՄՐԻԴԱ», խնամքով փաթեթուած, այնպէս որ ոչ ոք կրնայ իմանալ թէ ինչ է ձեր ստացածը։ Ինձ ուղարկուած բոլոր նամակներուն գաղտնապահութիւնը կ'ապահովեմ։

Մի՛ յապաղիր և արհամարհանքով մի՛ վերաբերիր դէպի իմ առաջարկս, այլ եռանդագին օգտուիր պատեհ առիթէն, դարմանուելու համար։

Քարտէր կ'ըսէ. «Այլեւս մի՛ տառապիր, դիմե՛ իմին», և կը տառնայ այն՝ ոն որ կը փնտռէիք։

Հարգանքով՝

ՀՕՐԱՇԵՈ ՔԱՐՔԻՐ. Հասցէ. Թիւ 5. Ղալաթիա, Մէհմէտ Ալի փաշա խան 4. Պոլիս։

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԼԱՍՏԻԿ ԿԱԼՕՇՆԵՐՈՒ

Յ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԷՍԿԻ ՋԱՊԹԻՅԷ, ՔՕ—ՕՔԷՐԱԹԻՎԻ ԴԷՄ

Վաճառատունս, որ 12 տարուան փորձառութեամբը կրցած է շահիլ յապահ բոլորովին համակրութիւնը, կը գտնուի առաջնակարգ ռուսական, ամերիկան և անգլիական ամէն տեսակ կալոշի ճոխ մթերք մը, անմրցելի գիներով։ Տոկունութիւնը երաշխաւորուած։ Ամէն կերպ դիւրութիւն յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Վաճառում մեծաքանակ և փոքրաքանակ։

ԴԵՂԱՐԱՆ

ՄԻՀՐԱՆ ԴԱԼԼԱՄՓԵԱՐԵԱՆ

Բերա, մեծ փողոց Ագա ճամի դիմացի կարգը, թիւ 117

Երկար տարիներէ ի վեր ունեցած փորձառութենէս լիապէս համոզուած եմ որ Դեղարան մը կընայ յաջողիլ այն պարագային՝ երբ ուղղամտութիւն, ճշտապահութիւն և աշխուրջ հսկողութիւն կը տիրեն ամէն գործառնութեան մէջ, փութացնելու համար հիւանդին ապաքինումը։

Կը մաղթեմ որ երբեք չհիւանդանաք, բայց եթէ երբեք պէտք ունենաք ո և է դեղագրի մը պատրաստութեան, հաճեցէք դիմել մեր նոր Դեղարանը, ուր պիտի գտնէք արուեստին ամենանուրբ պահանջումներու համաձայն դեղերու խրճամիտ պատրաստութիւն դեղերուն ամենէն աժանը։

Անձնապէս ալ համոզուելու համար այս ճշմարտութեան, կը բաւէ անգամ մը միայն այցելել դեղարանս։

Մեր գաւառացի հայ ազգակիցներուն դարմանումի համար մասնագէտ առաջնակարգ բժիշկներու պէտք ունեցողներուն ամէն դիւրութիւն։ Գաւառներուն մէջ յարգոյ հասարակութեան մօտ գտած ընդունելութենէն քաջալերուած, սկսած եմ «Եւրոպական» կեղծիքներէ ուղղակի բերել տալ դեղերու մթերքը։ Թիւն կ'ընծայուի երբ դիմեն մեր դեղարանը։

Զուգերիական պատուաստի ժամանում շաբաթը 2 անգամ.

Ցրամադրելի վկայեալ հիւանդապահուհիներ

ԻՕՏ

Ինչու այսքան շատ ձկան իւղ կը գործածուի անարիւն և տկարակազմ տղայոց համար։

Որովհետեւ ան իր մէջ կը պարունակէ կազդուրիչ Իօտ գործածաւոր վճռակի մէջ, բայց ամէն ձկան իւղ հաւասար ոյժ չի կրնար ունենալ. անոր ամէնէն լաւագոյնը և թարմը պէտք է փնտռել Հայկ Ապահէզրտի դեղարանը, Պահէ Գաբու Եէնի Բօսթանէ Ճատէսի։

ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

«ՄԱՆԶՈՒՄԻ»Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՆՐ. ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

«Մանզումի»ի անօրէնութիւնը դիւրութիւն մը տալու համար ժողովուրդին «Հանրային Գործակատարութեան ընկերութիւն» անուամբ ընկերութիւն մը կազմած է կայող օրէնսգէտ և ձեռնհաս անձնաւորութիւններէ բաղկացած, զոր կ'ասանձնէ թէ Պոլսէն և թէ գաւառներէն յանձնարարուած դատական փոխանորդութիւնները, դատական և վարչական հեռագրումներ, դիւանագրութեան վերաբերեալ գրութեանութիւններ, թէմերթիւ և կալուածական աուրքերու զեղչումները, դրամական փոխառութեան և առուծախի կալուածական մէջնորդութիւնները, մենաշնորհի խնդրանքները, վաճառատուներու պաշտօնեայի մատակարարութիւնը խիստ դիւրամատչելի վարձքով և կատարեալ ողջամտութեամբ։

Դիմել Պապ Ալի ճատէսի «Մանզումի»ի խմբագրատան Հանրային Գործակատարութեան Ընկերութեան անօրէն Ծ. Թաքաթիեան էֆ.։

ՏՕՔԹՈՐ ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԱՋԻՒ ՀԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Բարիզի Բժշկական հանրալսարան ակնաբուժական քիրուրգին մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած և Բէնդ—Վէնի հիւանդանոցի մէջ երբեւ ակնաբոյժ երկար ժամանակ նշանակած և փորձառութիւն ձեռքբերուցած ըլլալով, մեծ նեամբով կը գործադրէ ամէն տեսակ հիւանդութիւնները, յիշելով (չորը) կը չակէ առանց գործողութեան, և մինչև քարտ Պոլսոյ մէջ, տարեցուած Փոքր. Ժողովի գործիքով կարճ տեսնելու և հեռատեսնելու խնամ յատակ և փայլուն ցուցնող ակնոցներ գնուած։ Գիլիզեան առոյգ եկած աչքի հիւանդութիւնները երակներուն մէջ նորահնար դեղ մը ներարկելու ուղղագրի կը դարմանեն։ Մեծ յաջողութեամբ և առանց քաշ. ոչ ամառնալու կը ջնջուին ջրաքաշքի (գերաբ) և աչքի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւններ։ տեսողութիւնէ զուրկ և տձեւ աչքերուն տեղ բնականին լաւ և նման արուեստական աչքեր կը դնուին։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, մինչեւ կէս օր, Պասէնի Գարու, Հաճիրի սիրիլին գլխին, Իսթիքլան գնդարանը, կէս օրէ վերջ Գերա, Շեհատի ճամբայ, Թաղսիմ Ֆր անուանի կիսանդրին նոցին կից անձնական տարբերանոցը։ Ուրբաթ օրերը յ. ետ կէսօրուան։ Իսկ Երեքշաբթի օրերը կէս օրէն վերջ իր տարբերանոցը ձրիաբար գործադրուած է գործածելու ազգաբոյ հիւանդները։

ՏՕՔԹ. Գ. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

ՄԱՆԱԳԷՏ

ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Ձրանց և խանգեղ ծնեղամիզական և ԳԱՂԱՐԻԱԿԱՆ ԱՆՏԵՐՈՒ

Երկար տարիներ զանազան հիւանդանոցներու մէջ պաշտօնավարելով, իր ստացած փորձառութեամբը բժշկական նորագոյն մէթոտներով կարճ ժամանակի մէջ կը բուժէ ֆրանսերէնով, ջնջամիզութիւնը, տեսութիւնները, սանգական սեռական գրգիռները, բրօնքիթ եւ մրդամանի, ենթարկեալ նոսկ ատանգի. որոնք, թաքնաբոյս, ապրիներու և արիկոսներու հիւանդութիւններ և գանազան յաճախ վիճակներ։

Բոլոր հիւանդներ, ամէն որ կեռ օրէն դիմեն երեքին, իր գանուած Մեր.գէնի, Թաքսիմ ճամբայի։ [illegible]

ՏՕՔԹ. ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

1908 թուականէն ի Բարիզ, Սէն-Լուսի Նեգեր հիւանդանոցներուն մէջ կատարելագործելով իր ժամանակաւորութիւնը, որպէս ատ և մէկ ամսէ «սերթիֆիքատներու։ Ան անցեալ ալ Երզրիի գեղին «808 վերջին նորագոյն դրութեամբ ստացած մէջ ներարկումով, գիշերային, Բարիզի և Գերմանիի հիւանդանոցներէն զատ, մասնաւորապէս Ֆրանսիոյի Երզրիի գործարանի մէջ մասնաւորապէս ըլլալով յաջողութեամբ կը գործածել Ֆրանսիոյում, ոսկրի ամէն տեսակ հիւանդութիւններու, ինչպէս նաև հին և նոր ջերմամիզութիւնը ատանց հետք մը ձգելու։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն որ, բացի երեքշաբթի, Պոլսոյ Թաքսիմ, յաճախորդներուն հետ Գալաթիոյ թիւ 3 գործատեղը։ Մէջի և արտաքին տեսակ մանրոտ մեզ [illegible]

ՏՕՔԹ. ՌՈՒԲԵՆ ՕՀԱՆԵԱՆ

ՔԷՕՔԱՇԵՍ

Վկայեալ Պէյրութի Ամերիկեան հանրարանէն, տոժանայ թաղատակաան բժիշ, մասնագէտ, ներքին և մարթային հիւանդութեանց։ Կը հրաւիրենք Քէօթահեան արգոյ հասարակութիւնը օգտուիլ յարգելի Տօքթէօրին ներկայութենէն։ 1—6

ՍԻՆԷՄԱ ՔՐԻՍԿԷՐ

Ամէն ցերեկ ժամը 3ին, և իրիկունը ժամ 9ին ու կիրակի և տօն օրերը երկու անգամ կէսօրէ վերջ ժամը 2ին և 5ին։

Դեկա. 22—25ի յայտագիրը

Ա. ՄԱՍ

1.— Դաշնակ
2.— Գոլոնիա (տեսարան)
3.— Երկու եղբայրներ (ողբերգ.)
4.— Բալկինէի նոր տարին (կատակերգ.)

Բ. ՄԱՍ

5.— Դաշնակ
6.— Դերեզմանային լռութիւն (զգայացունց ողբերգութիւն 4 արար)
7.— Երկրորդ արարած
8.— Երրորդ »
9.— Չորրորդ »

Գ. ՄԱՍ

10.— Դաշնակ
11.— Ֆրանսուա Բ.ի վերջին բաղձանքները (պատմական)
12.— Բոքերի խաղամոլութենէն ապարինած (կատակերգ.)
13.— Կասկածոտ ամուսինը

Գին.— Առաջին կարգ 5 ղրուշ, Բ. կարգ 3 ղրուշ, տղայոց համար 1 ղրուշ.

Ամէն երեքշաբթի և շաբաթ ցերեկները մասնաւոր ներկայացում թրքուհիներուն համար։

ՏՕՔԹ. Գ. ՍՈՒՐԵԱՆ

Բիւրեղ Ֆրանսական Հիւանդանոցին և նախկին Տնօրէն-Բժիշկ Ֆրանկախտի հիւանդանոցին

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Ֆրանկախտի, արանց և կանանց ծնողամիզական և վիրաբուժական հիւանդանոցին

ԱՌԱՋԻՆ ԱՑՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԶՐԻ

Իր երկար փորձառութեան շնորհիւ կարող է կարճ ժամանակէն բուժել ամենահին ջերմամիզութիւնը (կոմպիլիքէս) ֆրանկախտը, սեմնահոսութիւնը, առնական կարողութիւնը, ի հարկին եղեքտրաբուժութեամբ և Սէրմոի ներարկումով։

Նոյնպէս կանանց արգանդի հիւանդութիւնները, դաշտանի խանգարումները, հոսումները և արանց դժուարամիզութիւնը, բրօսթաթ և միզամանի հիւանդութիւնները և քարերը (աւազախտ) կը բուժէ իր նորահնար գործիքներու միջոցաւ, կատարելով անհրաժեշտ վիրաբուժական գործողութիւնները։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 1-6 (Ը. Ե.) Պաղչէ Գարու Համիտիյէ-Մէչիլի դէմ Իսթիւճեան դեղարանի վերի յարկը իր մասնաւոր սրահին մէջ։

ՏՕՔԹ. ԹԱՇՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Ա՞ՅԱՊԻՆ, ԾՆՆԴԱՄԶԱԿԱՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ԱՆՏԵՐՈՒ

Նախկին Օգնական ուսուցիչ Սուտ. Բժշ. Հոմեոպատանի

Գիշատիչ ատենագիրներին մէջ թանձանոյ կարճ ժամանակի մէջ կը գործածեմ ամէն տեսակ ծաղիկներ։ Ծնողամիզական և կանանց տեսութիւն։ Ինքնամիզութիւն հրթիռներու, մրդամանի եւ ատ հիւանդութիւններ, ենթարկեալ՝ տեսանելիութիւնը, տանջարարութիւնը, ծրագրագործութիւնը։ — (ՏՕՔԹ) ԱԱՎԱԲԱՆԻ ՆԵՐԱՐԻՆՄԱՆԱՐՈՒ ԵՒ ԱԶԻ ՄԵԾԱՐԱՆԱՐՈՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՏԻ ԳԱՄՄԱՆԴՈՒ։ [illegible]

ՏՕՔԹՈՐ ԱՆԴՐԷԱ ՇԱՀՊԱԶ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԱՋԻՒ ՀԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Բարիզի Բժշկական հանրալսարան ակնաբուժական քիրուրգին մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած և Բէնդ—Վէնի հիւանդանոցի մէջ երբեւ ակնաբոյժ երկար ժամանակ նշանակած և փորձառութիւն ձեռքբերուցած ըլլալով, մեծ նեամբով կը գործադրէ ամէն տեսակ հիւանդութիւնները, յիշելով (չորը) կը չակէ առանց գործողութեան, և մինչև քարտ Պոլսոյ մէջ։ տարեցուած Փոքր. Ժողովի գործիքով կարճ տեսնելու և հեռատեսնելու խնամ յատակ և փայլուն ցուցնող ակնոցներ գնուած։ Գիլիզեան առոյգ եկած աչքի հիւանդութիւնները երակներուն մէջ նորահնար դեղ մը ներարկելու ուղղագրի կը դարմանեն։ Մեծ յաջողութեամբ և առանց քաշ. ոչ ամառնալու կը ջնջուին ջրաքաշքի (գերաբ) և աչքի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւններ։ տեսողութիւնէ զուրկ և տձեւ աչքերուն տեղ բնականին լաւ և նման արուեստական աչքեր կը դնուին։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, մինչեւ կէս օր, Պասէնի Գարու, Հաճիրի սիրիլին գլխին, Իսթիքլան գնդարանը, կէս օրէ վերջ Գերա, Շեհատի ճամբայ, Թաղսիմ Ֆր անուանի կիսանդրին նոցին կից անձնական տարբերանոցը։ Ուրբաթ օրերը յ. ետ կէսօրուան։ Իսկ Երեքշաբթի օրերը կէս օրէն վերջ իր տարբերանոցը ձրիաբար գործադրուած է գործածելու ազգաբոյ հիւանդները։

ԳԱՂԻԿԱՆ ԱԽՏԻ

ՄԷԿ ԱՆԳԱՄ ԷՆ ԲՈՒԺՈՒՄ

Տ.Բթ. Յ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

Բրօֆէսէօր Երլիխի վերջին անգամ գտած 606 Սալվարսան դեղերով կատարելապէս կը բուժէ հին և նոր գաղղական ախտերը, միմիայն մէկ էնժէքսօնով. նաև կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ ջերմամիզութեան, միզամանի և երիկամունքի և բրօսթատի հիւանդութիւնները, ինչպէս նաև առնական անկարողութիւնն բոլորովին նոր մեթոտներով։ Իրեն դիմող հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր իր գործատեղն, Սիրքէճի Թրանվէյի ճամբուն վրայ Ֆէպիւռ լուսանկարչատան առաջին յարկը։

Մանաւանդ.— Ամէն տեսակ գործողութիւններ մեզանցքի և արգանդի ֆիւանգուլեանց մասնաւոր խնամք։

ՏՕՔԹ. ԲԱՐՍԵՂ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Ձրանց և խանգեղ ծնեղամիզական և ԳԱՂԱՐԻԱԿԱՆ ԱՆՏԵՐՈՒ

Երկար տարիներ զանազան հիւանդանոցներու մէջ պաշտօնավարելով, իր ստացած փորձառութեամբը բժշկական նորագոյն մէթոտներով կարճ ժամանակի մէջ կը բուժէ ֆրանսերէնով, ջնջամիզութիւնը, տեսութիւնները, սանգական սեռական գրգիռները, բրօսթաթի եւ մրդամանի, ենթարկեալ նոսկ ատանգի. որոնք, թաքնաբոյս, ապրիներու և արիկոսներու հիւանդութիւններ և գանազան յաճախ վիճակներ։

Բոլոր հիւանդներ, ամէն որ կեռ օրէն դիմեն երեքին իր գանուած Մեր.գէնի, Թաքսիմ ճամբայի։ [illegible]

ՏՕՔԹՈՐ ԵՂԻԱԶԱՐ ՇԱՀՊԱԶ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԱՋԻՒ ՀԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Բարիզի Բժշկական հանրալսարան ակնաբուժական քիրուրգին մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած և Բէնդ—Վէնի հիւանդանոցի մէջ երբեւ ակնաբոյժ երկար ժամանակ նշանակած և փորձառութիւն ձեռքբերուցած ըլլալով, մեծ նեամբով կը գործադրէ ամէն տեսակ հիւանդութիւնները, յիշելով (չորը) կը չակէ առանց գործողութեան, և մինչև քարտ Պոլսոյ մէջ։ տարեցուած Փոքր. Ժողովի գործիքով կարճ տեսնելու և հեռատեսնելու խնամ յատակ և փայլուն ցուցնող ակնոցներ գնուած։ Գիլիզեան առոյգ եկած աչքի հիւանդութիւնները երակներուն մէջ նորահնար դեղ մը ներարկելու ուղղագրի կը դարմանեն։ Մեծ յաջողութեամբ և առանց քաշ. ոչ ամառնալու կը ջնջուին ջրաքաշքի (գերաբ) և աչքի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւններ։ տեսողութիւնէ զուրկ և տձեւ աչքերուն տեղ բնականին լաւ և նման արուեստական աչքեր կը դնուին։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, մինչեւ կէս օր, Պասէնի Գարու, Հաճիրի սիրիլին գլխին, Իսթիքլան գնդարանը, կէս օրէ վերջ Գերա, Շեհատի ճամբայ, Թաղսիմ Ֆր անուանի կիսանդրին նոցին կից անձնական տարբերանոցը։ Ուրբաթ օրերը յ. ետ կէսօրուան։ Իսկ Երեքշաբթի օրերը կէս օրէն վերջ իր տարբերանոցը ձրիաբար գործադրուած է գործածելու ազգաբոյ հիւանդները։

ՏՕՔԹՈՐ ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

1908 թուականէն ի Բարիզ, Սէն-Լուսի Նեգեր հիւանդանոցներուն մէջ կատարելագործելով իր ժամանակաւորութիւնը, որպէս ատ և մէկ ամսէ «սերթիֆիքատներու։ Ան անցեալ ալ Երզրիի գեղին «808 վերջին նորագոյն դրութեամբ ստացած մէջ ներարկումով, գիշերային, Բարիզի և Գերմանիի հիւանդանոցներէն զատ, մասնաւորապէս Ֆրանսիոյի Երզրիի գործարանի մէջ մասնաւորապէս ըլլալով յաջողութեամբ կը գործածել Ֆրանսիոյում, ոսկրի ամէն տեսակ հիւանդութիւններու, ինչպէս նաև հին և նոր ջերմամիզութիւնը ատանց հետք մը ձգելու։ Հիւանդ կ'ընդունի ամէն որ, բացի երեքշաբթի, Պոլսոյ Թաքսիմ, յաճախորդներուն հետ Գալաթիոյ թիւ 3 գործատեղը։ Մէջի և արտաքին տեսակ մանրոտ մեզ [illegible]

ԿԼՅՏԻԿ ՓԱՇԱ, ՓԱԼԻ ՓԱՇԱ ԽՈՓՈՒՐՈՒ

ԿԵՂՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ

Վ. ԱՀՐԱՄ ԱԲԱՏՈՒՐԵԱՆ

այս գեղարանը որ հասարակութեան վստահութեանը արժանացաւ, մասնաւորապէս գեղերու խնամ թարմութեան գեղագիրներու ճշգրիտ պատրաստութեան համար, այս անգամ իր յանձնարարները գոն ձգելու նպատակով թերատուած է «Էնկլը» մարքայով ՄԻՋԱՏԱՊԱՆ ամենատարածեալ փոյթ, որ մէջ ամենքեան իսպառ ընդունելի կ'ըլլայ։

ԿԸ ԲԻԼ ԶՈՒՄ ՄԸ ՓՈՐՁԵԼ

ԳԻՆԵՐԸ ԴԻՒՐՄԱՏՋԵԼԻ ԵՆ

ՄՆՕՊ.— Այս գեղարանը կը յանձնարարէ փորձ ու կարող բժիշկներ և կը գործածուին հիւանդներ մասնաւոր սենեակի մը մէջ։ Հինգշաբթի կէս օրէ վերջ և շաբաթ կէս օրէ առաջ ձրի գործածուած։

Դեղագրանին բոլոր գեղերը գաւառ անգլիական և գերմանական են, պատրաստուած դեղագործական արհեստին վերջին մեթոտներու համաձայն։

Դեղարանս ունի նոր ճոխ մթերք մը գեղանշներու, օծանելիքներու, ատաղձներու և վրձիններու, քրիստոնէական հիւթերու։ Կայ նաև «Տրանսֆորմ», որ մեծ գնդի է գլուխ թեփերը անհետացնելու և մազերը ամրացնելու, գին 5 դրուշ։

Գիշերային ծառայ

ԱՉԴ

ՏՕԳՈՒՍԱՒԻԵՐԸ ՌՈՒՍԱԴԻԶՄԻՆՈՎ

ՏԷՏՋ Է ԴԱՐՄԱՆԵԼ

Քաղաքական Բժշկական և Ընդհանուր Առողջապահական Ժողովածարտնեալ

Շատ մը երեւելի բժիշկներէ գործածութիւնը յանձնարարուած և ազդեցութիւնը բժշկական գիտութեան մը աներկբայ եղող «Բիւմաթիզմինոյ» դրէն գործածելով ընդհանուր յաղթացաւերը (հին և երկարատեւ, ուռ, յօդուածային, ջղային և զուտ ասկրաջղային) ցաւերը յաջողութեամբ կը դարմանէ։

Ցարիներով այս հիւանդութիւնէն տառապողները «Բիւմաթիզմինին մէկ շիշին գործածութեամբը անգամ անոր գերազանց ազդեցութիւնը պիտի տեսնէն։

ՇԻՇԸ 7 ԴԱՀԵԿԱՆ է

Արտօնատէր՝ գեղագործ Յակոբ Ս. Ուրկանճեան Գալաթա, Պոլսոյ կեդրոնատեղին է Գալաթագեան գեղավաճառանոցը։ Գաւառներէն յանձնարարութիւնները 2 ղրուշ փոստի ծախքով միայն կ'ընդունուին։

ՄԵՐ ԴԱՒԱՌԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐԸ

Բազմիցս խնդրեցինք մեր գաւառաբաժանորդներէն որ փութան մեզի հաղորդել իրենց բաժնեգինը, և սակայն պարտաւորներուն քով ուշանալ գտնուին նաև անպարտաւորներ, բանք իսկ ակնկալ կ'ելլան և ան վճարեն։ Թոգուն իրենց բաժնեգինը, առանց [illegible] ուր տանելու այն ծանր զոհողութիւնները, որոնց տակ ընկճուած ենք մենք այսքան օրը օրէն իրենց թերթ հասցնելու։ [illegible] կը յիշեցնենք մեր այդ անպարտաւոր բաժանորդներուն որ ասիկա վերջին զգաստութիւնն է, և թէ պիտի դադարինք իրենց թերթը, եթէ անմիջապէս փութան պարտքերին վճարել։ Զմոռնան նաև որ թերթը դադրեցնելով հանդերձ չպիտի քաշենք մեր պահանջները, ամէն միջոցով պիտի աշխատինք գանձելու։

ապնուական, և առաջին ակնարկով տեսայ որ մենք սքանչելի կերպով յարմար ենք զիրար հակնելու։ Հրամմեցէք ուրեմն, պարոն, և հաւատացէք որ եթէ պատուած մէկը կայ, ես եմ։

Եւ երկու նոր բարեկամները անկեղծօրէն ձեռք թօթուեցին։

Սակայն պանդոկ հասած էին, և ձիերէն վար իջնալէ առաջ.

— Պարոն տէ Սէռվանթէս, ըսաւ Բարտէլլան, մեր ծանօթութիւնը պէտք չէ այսպէս մնայ և կրնանք արժանաւորապէս շարունակել սեղանին վրայ, մեր գաւաթները իրար զարնելով։

— Իմ կարծիքս ալ այդ է, Տէր իմ, ըսաւ Սէռվանթէս ժպտելով։

— Աստուած վկայ, պարոն, հոգիս կը հրճուեցնէք։ Չէք հաւատար թէ որչափ կը հանդչիմ երբեմն երբեմն հանդիպելով մարդու մը՝ որ կեղծ ցոյցերը կ'առէ, և անկեղծօրէն կը յայտնի իր զգացումները, և որուն հետ մարդ կրնայ խօսիլ սրտի բովանդակ անկեղծութեամբ։

— Այո, ըսաւ Սէռվանթէս երազկոտ։ Կը տեսնեմ որ այս հանդիպումը ձեզի համար հաճոյագիւտ եղած ըլլալու է։

— Շատ հաճոյագիւտ արդարեւ։

— Պատճառն այն է որ ձերինին պէս պարզ և ուղիղ բնութիւն մը հանդիպիլ և գնահատելու համար, պէտք է օժտուած ըլլալ շատ պարզ և շատ ուղիղ սիրտով մը։ Արդ, Ասպե՛տ, ասելիօրէն ծուռումուռ և կնճռոտ մեր ժամանակին մէջ, ուղղութիւնը և պարզութիւնը անհերելի ոճիրներ նկատուած են։ Այս... հրեշային արատով վարակուած եղկելին, որ զայն ջոյց տալու ախտահեմութիւնը կը գործէ, կը տեսնէ իսկոյն

պանդոկը ամէնէն յարմարը կ'երեւայ ինձի... շատ հանդստաւէտ է նախ, և յետոյ պանդոկապետը իմ բարեկամներէս մէկն է... Բայց դուք օտարական եք տէր իմ... ֆրանսացի՞... այո՛ կը տեսնեմ... Եթէ բարեհանիք թոյլատրել ինձ, պատիւ պիտի ունենամ անձամբ առաջնորդել ձեզ Աշտարակ պանդոկը և յանձնարարելու պանդոկապետին հոգածութեան։

— Պարո՛ն, հոգիս չնորհակալութիւն։ Սիրով կ'ընդունիմ ձեր մարդասէր առաջարկութիւնը, բայց հաւատացէք որ ամէն պատիւ ինձի համար է, պատասխանեց ասպետը որ, իր կարգին, չափեց իր առաջնորդը արագ ակնարկով։

Բառասուն տարեկանէն քիչ մը աւելի մարդ մըն էր այն, բարձրահասակ և նիհար, վեհ ճակատով, խորհողի մը լայն ճակատը, որուն վերեւ առատ մազեր, բնականաբար գուռզ, եռեւ ձգուած, թեթեւակի ներքիցած՝ քունքերուն վրայ, առոյգ, թափանցիկ, մերթ չարաճճի ճաճանչով, մերթ տեսանողի յուշարար աչքեր։ Երկայն և կեռ քիթ մը, դուրս ցցուած խնձորիկներ, փոս այտեր, փոքրիկ սեւ պեխեր երկու ծայրերէն վեր առնուած և որածայր կտրուած պզտիկ մօրուք մը։ Ասպետը դիտեց որ անոր տարաղը թէև հինցած, բծախիտեղեր մաքրութիւն մը ունէր, թէ անձանօթը դիւրաւար կը գործածէր իր ձախ ձեռքը։ Վերջապէս մէկ կողմէն վրայ կը կախէր լայն և ամուր վազակաւոր մը։

Ծամբայ ելան քով քովի, և դացած առնէնին, անձնաձրոյթ հաճոյակատարութեամբ և ձեռնհասութեամբ մը որ Բարտէլլանի աչքին զարկաւ, անծանօթը անոր հայթայթեց անոր ճշգրիտ և պայծառ տեղեկութիւններ ամէն բանի վրայ, որ կը կարծէր թէ կրնար հետաքրքրել օտարականը։

Երբ կ'անցնէին Սան-Ծրանչիսքօ հրապարակէն։